

# INJURIE FRA ANALOG TIL DIGITAL

|                                                              |    |
|--------------------------------------------------------------|----|
| Titelblad                                                    |    |
| Abstract                                                     |    |
| 1. Introduktion                                              | 1  |
| 1.1. Indledning                                              | 1  |
| 1.2. Problemformulering                                      | 2  |
| 1.3. Afgrænsning                                             | 2  |
| 1.4. Metode                                                  | 3  |
| 1.4.1. Den retsdogmatiske metode                             | 3  |
| 1.4.2. Den strafferetlige metode                             | 4  |
| 1.4.2.1. Præciserende fortolkning                            | 4  |
| 1.4.2.2. Indskrænkende fortolkning                           | 5  |
| 1.4.2.3. Udvidende fortolkning                               | 5  |
| 1.5. Retskilder                                              | 5  |
| 1.5.1. Andre kilder                                          | 6  |
| 1.6. Afhandlingens opbygning                                 | 6  |
| 2. Udviklingen af straffelovens bestemmelse om ærekrænkelser | 7  |
| 2.1. Straffeloven anno 1683                                  | 7  |
| 2.2. Straffeloven anno 1866                                  | 8  |
| 3. Straffeloven anno 1930                                    | 9  |
| 3.1. Kriminaliseringen af ærekrænkelser                      | 11 |
| 3.2. Æresbegrebet                                            | 11 |
| 3.3. Æreskrænkelse                                           | 12 |
| 3.3.1. Sondring mellem ringeagtsytringer og sigtelser        | 13 |
| 3.3.2. Ringeagtsytring                                       | 14 |
| 3.3.3. Sigtelser                                             | 15 |
| 3.3.4. Handlinger                                            | 16 |
| 3.3.5. Andre former for ærekrænkelse                         | 17 |
| 3.3.6. Udbredelse                                            | 17 |
| 3.3.7. Ærekrænkelser fremsat i en snæver kreds (fortrolig)   | 18 |
| 3.3.8. Retorsion                                             | 19 |
| 3.4. Krav om forsæt                                          | 19 |
| 3.5. Fuldbyrkelse af en æresfornærmelse                      | 20 |
| 3.6. Egnet til at krænke                                     | 20 |

|                                                                                              |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 4. Retspraksis anno 1930 til 1980                                                            | 21 |
| 4.1. Frimenigheds Pastoren-sagen                                                             | 21 |
| 4.2. Eide-sagen (del 1/2)                                                                    | 23 |
| 4.3. Aktionær-sagen                                                                          | 25 |
| 4.4. Uterlig dreng-sagen                                                                     | 26 |
| 4.5. Daell-sagen                                                                             | 27 |
| 4.6. Dissens-sagen                                                                           | 29 |
| 4.7. Retorsion-sagen                                                                         | 31 |
| 4.8. Eide-sagen del (2/2)                                                                    | 33 |
| 4.9. Boligsvindler-sagen                                                                     | 35 |
| 4.10. Sammenfattende                                                                         | 35 |
| 5. Nugældende straffebestemmelse                                                             | 37 |
| 6. Ærekrænkelse I en digital tidsalder                                                       | 40 |
| 6.1. Advokat-klagen                                                                          | 40 |
| 6.2. Den radikale islamist                                                                   | 42 |
| 6.3. Delingen på Facebook                                                                    | 46 |
| 6.4. YouTube-Dommen                                                                          | 47 |
| 6.5. Facebook Politi                                                                         | 51 |
| 6.6. Black lives matter demonstration vs. Paludan                                            | 53 |
| 6.7. #MeToo bevægelsen - retspolitiske overvejelser                                          | 55 |
| 6.8. Sammenfattende                                                                          | 56 |
| 7. Ytringer på sociale medier og Straffelovrådets betænkning                                 | 57 |
| 7.1. Digital ytringsfrihed og sociale medier                                                 | 58 |
| 7.2. Betænkning nr. 1563/2017                                                                | 60 |
| 7.2.1. Shitstorme som konsekvens af den digitale tidsalder                                   | 61 |
| 7.2.2. Betydningen af at der kan pålægges straf for henholdsvis krænkeren og den forurettede | 62 |
| 7.2.3. Er ærekrænkelser overhovedet strafværdige og hvis opgave er det at beskytte æren?     | 62 |
| 7.2.4. Kriminalisering af statement of facts, value judgement og ringeagtytringer            | 63 |
| 7.2.5. Procesrisiko og risiko for omkostninger til følge                                     | 64 |
| 7.2.6. Bør kriminaliseringen undergives betinget offentlig påtale?                           | 64 |
| 7.2.7. Straffelovrådets opfattelse om kriminaliseringen af ærekrænkelser                     | 65 |
| 7.3. Sammenfattende                                                                          | 65 |

|                                                 |    |
|-------------------------------------------------|----|
| 8. Konklusion                                   | 66 |
| 8.1. Ærekrænkelse                               | 66 |
| 8.2. Løsningsforslag                            | 68 |
| 8.2.1. Domstolskompetence til de sociale medier | 68 |
| 8.2.2. Privat påtale                            | 68 |
| 9. Litteraturliste                              | 70 |
| 9.1. Lovregister                                | 70 |
| 9.2. Betænkninger                               | 70 |
| 9.3. Retspraksis                                | 70 |
| 9.3.1. EMD                                      | 70 |
| 9.3.2. Højesteret                               | 70 |
| 9.3.4. Landsretten                              | 71 |
| 9.3.5. Byretten                                 | 71 |
| 9.4. Juridisk litteratur                        | 71 |
| 9.5. Undersøgelser                              | 72 |
| 9.6. Websites                                   | 72 |

# Titelblad

|                  |                                                                        |
|------------------|------------------------------------------------------------------------|
| Uddannelse:      | Cand.Jur.                                                              |
| Opgave:          | Kandidatspeciale                                                       |
| Vejleder:        | Birgit Feldtmann                                                       |
| Titel / Dansk:   | Injurie fra analog til digital.                                        |
| Titel / English: | Defamation from analog to digital.                                     |
| Afleveringsdato: | 19. maj 2022.                                                          |
| Anslag/omfang:   | 147.530 anslag / 61,5 normalsider.                                     |
| Navn:            | Steffan Munkholm Asp Møller, 20173062.<br>Muhammed Pehadzic, 20174325. |

## Abstract

The purpose of this thesis is to clarify the criminalization of criminal law provisions 267. This will be done through analysing the basis of the development from the analogue to the digital world. This is done partly by reviewing the historical design and application of the provision from the 1930s (analogue) to 2000 and so forth (digital), and partly by comparing it with the Criminal Law Council's considerations on decriminalizing the provision.

It can be concluded the courts found the protection of the honour to be significantly worthy of protection. This became clear as the courts found statements such as »citation cheaters«, »spiritual jokers« for being defamatory.

A myriad of opportunities have arisen in the digital age, which was previously not possible to the same extent. It is now possible, through the Internet, to spread through Emails, Facebook - in particular groups as well as sharing files with defamatory content. However, it can be deduced from case law that not all forms of dissemination on the Internet constitute an aggravating element. The prevalence must be assessed based on general case law in the light of the potential harmful effect of the dissemination for the violated party.

The digital age period has undoubtedly, in line with the spread of the Internet, focused on ensuring free exchange of opinions in the form of participation in public debates on social media, etc. However, over time, this has proven to be detrimental to the protection of the individual's honour against defamation.

The conclusion of the above must therefore be that it cannot be caused to maintain § 267, as it will be too burdensome for the individual to raise a case of defamation. The financial and temporal perspective will never be comparable to direct contact with the moderators or Facebook itself. § 267 must therefore be considered to be of little importance to society in the digital age period, as value judgments and expressions of contempt in their entirety, almost never occur alone; and contemptuous expressions probably will not occur at all in recent times. Only charges remain for this, but by reviewing section 268 of the Criminal Code on defamation, this will be able to handle the most serious defamation that is made or remedied against better knowledge.

# 1. Introduktion

## 1.1. Indledning

Begrebet ære omfatter en personlig værdighed og omdømme - en moralsk kvalitet, der iagttages gennem andre menneskers agtelse og respekt for det enkelte individ. Dette kan forklares ved, at den pågældende person til fulde lever op til de uskrevne normer, der afgrænser fællesskabet eller den subkultur, som han eller hun er del af. En krænket eller mistet ære kan vanære personen, kaste skam over ham eller hende og tillige dennes hus og slægt.<sup>1</sup> Ære er således betinget af en social kontekst, et samfund.<sup>2</sup>

Æren har således været af stor betydning for den enkelte borger – og blev denne tilsværtet, måtte krænkeren stilles overfor strafferetlige repressalier. Imidlertid har ærekrænkelser fået en ny dimension, som følge af samfundets udvikling, fra det analog til det digitale samfund. Samtaler er nu rykket fra det lokale samfund til det landsomspændte, hvis ikke verdensomspændte internet, og ind på sociale medier. Hvad der tidligere kun var tilgængeligt i det lokale ugeskrift, den lukkede partikreds eller ved aftensmadsbordet, er nu gjort til genstand for en offentlig samtale, hvor der diskuteres alt fra kriminalitet, flygtninge, personer, ligestilling og meget mere. Statistisk set logger næsten 2 ud af 3 danskere ind på Facebook dagligt. Dette rejser en række problematikker i forhold til håndtering af ytringer eller handlinger, som er fornærmende, hånende, beskyldende og så videre.

I 2020 udgav den juridiske tænketank, Justitia, en rapport om digital ytringsfrihed og sociale medier. Rapportens resultat er bemærkelsesværdigt i henhold til strafbare ytringer. Rapporten vurderer, at der årligt kunne forefindes op mod 18.930 strafbare ytringer alene på de fem Facebook sider, som skal sammenholdes med de estimerede 5.400 slettede strafbare kommentarer. Dette betyder at der forekommer 24.330 mulige strafbare ytringer alene på de fem sociale medier.

I al fald må det ud fra ovenstående allerede nu, kunne konkluderes at digitale ærekrænkelser udgør et samfundsmæssigt problem, da muligheden for at krænke på kryds og på tværs i det ocean af sociale medier den enkelte borger har adgang til, findes at blive taget i brug – og i et stort omfang. Denne problematik var genstand for Straffelovrådets overvejelser i forbindelse

---

<sup>1</sup> Greve, Vagn: "Bånd på hånd og mund - strafforfølgning eller ytringsfrihed", 2008, 1. udg., side 93f.

<sup>2</sup> <http://www.denstoredanske.lex.dk/ære>

med ændringen af den nuværende bestemmelse om injurier i straffelovens § 267. Bestemmelsen gav anledning til en række problemstillinger, herunder særligt, hvordan æresbegrebet i strafferetlig forstand skal fortolkes ind i den digitale tidsalder – men også om sociale mediers betydning for anvendelsen af bestemmelsen om ærekrænkelser.

## **1.2. Problemformulering**

I afhandlingen vil kriminalisering af straffelovens §267 blive analyseret på baggrund af udviklingen fra den analog til den digitale verden. Dette gøres dels ved gennemgang af den historiske udformning og anvendelsen af bestemmelsen, dels ved at sammenholde med Straffelovrådets overvejelser om blandt andet afkriminalisering af bestemmelsen.

## **1.3. Afgrænsning**

I det følgende vil afhandlingens problemfelt blive afgrænset. Dette er med henblik på at gøre afhandlingen overskuelig og for at centralisere kernen i emnet, som søges belyst. Formålet er at analysere kriminaliseringen af injurier med særlig fokus på straffelovens § 267. Bestemmelsen er fundamental i forhold til kortlægningen af, om ærekrænkelser i en digital sammenhæng er nødvendige at kriminalisere. På baggrund af dette, vil afhandlingen blive afgrænset til, i det væsentligste, at omfatte bestemmelsen i Straffelovens kapitel 27. Hvor det er relevant, vil andre bestemmelser om ærekrænkelser inddrages sporadisk. Strafferammen og strafudmålingen vil ikke blive selvstændigt behandlet. Betragtninger om disse kan ikke udelukkes at have betydning, eksempelvis ved betragtninger om udbredelse til et større forum, men da det primære hovedfokus er kriminaliseringen af bestemmelsen, vil betragtninger om disse i det væsentligste blive udeladt eller, som det mindre i det mere, benævnt sporadisk, i den del af analysen, som vedrører den historiske anvendelse sammenholdt med den digitale udvikling.

Påtalekompetencen vil ikke blive behandlet selvstændigt, men vil inddrages sporadisk, hvor det findes relevant ved afdækningen af, om § 267 stadig er nødvendig at kriminalisere.

Endvidere tendere ærekrænkelser mod ytringsfrihedens grænser, og betragtninger om disse vil blive benævnt, hvor dette findes relevant i forhold til kernen af emnet. I nyere retspraksis vedrørende æresbegrebet, efter Danmarks inkorporering af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) i 1992, har fokussen været på en afvejning af



beskyttelsen af privatlivets fred i artikel 8 og beskyttelsen af ytringsfriheden i artikel 10, hvor ytringsfrihed tillægges en betydelig vægt i forhold til vurderingen af om et udsagn er ærekrænkende. Hvor det er relevant i forhold til nyere praksis vedrørende straffelovens § 267 vil afvejningen af retten til privatlivets fred og ytringsfriheden i EMRK artikel 8 og 10 inddrages. Da afhandlingen primært har fokus på straffelovens § 267, vil der ikke redegøres yderligere for EMRK artikel 8 og 10's materielle indhold, udover hvor dette er af betydning i forhold til straffelovens § 267.

## 1.4. Metode

I dette afsnit af kandidatafhandlingen, bliver der redegjort for den benyttede metode i afhandlingen, samt de fortolkningsmåder, som finder anvendelse. Ydermere kommenteres afhandlingens opbygning, samt de anvendte retskilder.

### 1.4.1. Den retsdogmatiske metode

For at kunne undersøge kriminaliseringen af bestemmelsen, må det først klarlægges hvad gældende ret er, også kaldet »*de lege lata*«. Derfor vil der i afhandlingen blive foretaget en analyse af bestemmelsen i analog, såvel som digital kontekst. Hertil vil den retsdogmatiske metode blive anvendt til at besvare afhandlingens problemformulering.

Retsdogmatisk metode er en beskrivelse, fortolkning og systematisering af gældende ret.<sup>3</sup> Den daværende og gældende ret vil blive fastlagt ud fra retsregler og retspraksis. Begge med betegnelse som retskilder.<sup>4</sup> Disse retskilder bruges til at udlede daværende og gældende ret, ved at fortolke dem sammenholdt med afhandlingens problemstilling.<sup>5</sup>

Modsat »*de lege lata*« vil der blive taget stilling til »*de lege ferenda*«, udtalelser som ikke relaterer sig til hvad gældende ret er, men som den bør være<sup>6</sup>. Dette gøres dels ud fra bet. 1563/2017 gennem Straffelovrådets overvejelser, dels gennem afhandlingens analyse af *de lege lata* for at forsøge at fremfinde et løsningsforslag.

---

<sup>3</sup> Blume, Peter: "Retssystemet og Juridisk Metode", 2016, 3. udg., side 40.

<sup>4</sup> Ibid., side 55.

<sup>5</sup> Ibid., side 174.

<sup>6</sup> Schaumburg-Müller, Sten: "Juraens verden", 2020, 1. udg., side 326.

### 1.4.2. Den strafferetlige metode

De strafferetlige fortolkningsprincipper redegøres i dette afsnit.

I Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 7, samt dansk straffelovs § 1, er det strafferetlige legalitetsprincip formuleret.

Legalitetsprincippet indebærer, at indgreb i menneskers frihed og rettigheder kræver lovhjemmel. Disse bestemmelser kræver at de er formuleret med en tilstrækkelig klarhed og præcision, således at retstilstanden bliver forudsigelig.<sup>7</sup> Hvornår en bestemmelses anvendelsesområde er forudsigelig eller ej, kan være svært at afklare, men hvis ordlyden af bestemmelsen er uklar og det samme vedrøre den foreliggende praksis, er der behov for at tilrette lovbestemmelsen.<sup>8</sup> Dette er tilfældet med dansk lovgivning om injurier, hvor påvirkningen fra EMRK og EMD har betydet, at den tidligere ordlyd af straffelovens bestemmelser om ærekrænkelser ikke gav et retvisende billede af gældende ret.<sup>9</sup>

For en mere dybdegående forståelse af bestemmelsens ordlyd, kan fortolkningslæren med fordel finde anvendelse. Denne består af tre fortolkningsmåder, herunder den præciserende fortolkning, den indskrænkende fortolkning og den udvidende fortolkning. Ydermere indeholder den almindelige fortolkningslære også subjektiv fortolkning - hvor fokus er på hvad »lovgivers vilje« var på tidspunktet, hvor bestemmelsen opstod.<sup>10</sup>

#### 1.4.2.1. Præciserende fortolkning

Ved brug af den præciserende fortolkning analyseres ordlyden af bestemmelsen - med det formål, at fastslå hvad der konkret menes ud fra ordlyden, og dermed præcisere bestemmelsens ordlyd ud fra en almen naturlig sprogforståelse.<sup>11</sup> Dette er også karakteriseret som objektiv fortolkning.<sup>12</sup>

---

<sup>7</sup> Ytringsfrihedskommissionens betænkning om ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark, Betænkning nr. 1573, 2020, side 457 ff.

<sup>8</sup> Asger Thylstrup: "Injuriesager", 2021, 3. udg., side 13.

<sup>9</sup> Asger Thylstrup: "Injuriesager", 2021, 3. udg., side 14.

<sup>10</sup> Baumbach, Trine: "Strafferet og menneskeret", 2014, 1. udg., side 76.

<sup>11</sup> Ibid., side 74.

<sup>12</sup> Ibid., side 77.

#### *1.4.2.2. Indskrænkende fortolkning*

Den indskrænkende fortolkning har sin funktion ved at begrænse ordlyden af bestemmelsen. Dette betyder, at forhold kan blive undladt at være omfattet af bestemmelsen, trods at de er omfattet af ordlyden.<sup>13</sup>

Denne fortolkning finder almindeligvis anvendelse, hvis det er nærliggende at lovgiver ikke have tiltænkt, at bestemmelsen skulle finde anvendelse i en specifik situation.

#### *1.4.2.3. Udvidende fortolkning*

Modsætningsvis af ovenstående findes den udvidende fortolkning. Denne fortolkningsmetode fortolker udover ordlyden, hvorved betydningen af bestemmelsen udvides til mere end bestemmelsens ordlyd.<sup>14</sup>

### **1.5. Retskilder**

I kandidatafhandlingen vil de anvendte retskilder være den danske straffelovs injurie bestemmelse, da denne vil blive behandlet, samt relevant retspraksis.

Som følge af, at ordlyden af straffelovens bestemmelse om injurier er uklar, må uklarheden søges afdækket gennem forarbejder samt relevant retspraksis.

Dommene er nøje valgt ud fra det tidsskel som søges belyst. Det vil sige fra analog til digital tidsalder. Hertil er dommene udvalgt, ud fra hvilken instans dommene er afsagt, hvor der blandt andet tages højde for præjudikatværdi samt hvornår dommen er afsagt. For at give et retvisende billede af retstilstanden er der udvalgt en del domme, herunder også domme hvor der eventuel foreligger dissens. Dommene som anvendes i analysen, vil være domme, hvor den tiltalte bliver frifundet - såvel som straffet. De valgte domme vil spænde over en årrække.

For at analysere og fortolke retskilderne, vil der blive benyttet juridisk litteratur samt henvist til lovforarbejder. Juridisk litteratur udgør dog ikke en retskilde, og vil derfor alene blive anvendt som et fortolkningsbidrag.

---

<sup>13</sup> Baumbach, Trine: "Strafferet og menneskeret", 2014, 1. udg., side 75 f.

<sup>14</sup> Ibid., side 75.

Den juridiske metode indeholder meget fortolkning, hvilket kan betyde at resultatet af fortolkningen er subjektiv - hvorfor denne vil være præget af den som fortolker.<sup>15</sup>

#### *1.5.1. Andre kilder*

Der vil ved gennemgang af sociale medier, herunder blandt andet Facebook, forsøges at finde en statistik eller redegørelse af deres begrænsning ved æreskrænkende indlæg.

### **1.6. Afhandlingens opbygning**

Afhandlingen er bestående af 8 kapitler, men opdelt i tre hoveddele. Den første del vil søge at klarlægge straffelovens § 267's historiske udvikling i form af udformning, samt materielle indhold i analog-sammenhæng.

Den anden del vil tage udgangspunkt i retspraksis - af ældre dato, såvel som retspraksis af nyere dato. Ud fra foreliggende domme, vil afhandlingen analysere, hvad ærekrænkelser måtte antages at være for en størrelse i analog-sammenhæng; og hvad ærekrænkelser i digital-sammenhæng skal tillægges af betydning. Retspraksis vil blive behandlet samlet, da det ikke findes muligt at adskille praksis i henholdsvis ringeagtstryk, sigtelser eller udbredelse, da disse elementer i det væsentligste behandles i forlængelse af hinanden, hvorfor disse ikke behandles særskilt.

I den tredje og sidste del af afhandlingen, vil der tages udgangspunkt i Straffelovrådets betænkning nr. 1563/2017 og diskutere en eventuel kriminalisering eller afkriminalisering af straffelovens § 267. Afslutningsvis vil der konkluderes på, om § 267 i sin helhed er anvendelig for digitale ærekrænkelser, samt mulige løsningsforslag - ud fra afhandlingen i sin helhed.

---

<sup>15</sup> Blume, Peter: "Retssystemet og Juridisk Metode", 2016, 3. udg., side 174.

## 2. Udviklingen af straffelovens bestemmelse om ærekrænkelser

I det følgende kapitel gennemgås udviklingen af straffelovens bestemmelse om ærekrænkelser. Dette gøres ud fra en ordlydsfortolkning af bestemmelsen, i en kronologisk rækkefølge fra bestemmelsens tilblivelse og frem til seneste revision af straffelovens § 267 lige før lovændringen i 2018. Bestemmelsen anno 2018 behandles særskilt, da denne skal læses i forlængelse med Straffelovrådets overvejelser om afkriminalisering. Bestemmelsen om ærekrænkelser findes i Straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser.

### 2.1. Straffeloven anno 1683

Allerede ved Kong Christian den Femtis Danske Lov af 15. april 1683, fandtes der i det 21. kapitel ligeledes lov mod æreskrænkelser.

6-21-2

»Sigter een den anden for nogen Uærlig Sag til Tinge, for Dom, eller i nogen anden ærlig og ædru Forsamling, og skielder hannem for Løgner, Skelm, Tyv, eller saadant, som den andens Ære og Lempe egentlig angaar, og det strax begæris, at de nærværende dragis til Minde, og det ikke kand bevisis hannem over, da bør den det sagt haver at være en Løgner, og bøde sine tre Mark; Og skulle Dommerne give det fra sig beskrevet, om saadan Æreskænden paa Tinge og for Retten forrefalder, og den Sigtede det strax begærer at skrivis og antegnis.«

Ærekrænkelser i form af sigtelser var kriminaliseret ved bestemmelsens tilblivelse i 1683. Som det fremgår af ordlyden af bestemmelsen, oplister bestemmelsen på daværende tidspunkt en ikke udtømmende opremsning af sigtelser som anses for værende æreskrænkende. Det forholder sig klart at det var strafværdigt at kriminalisere sigtelser, da sigtelser, som at blive kaldt en *»løgner, skelm eller tyv«* på dette tidspunkt, kunne have vidtgående konsekvenser for andre menneskers foragt over for denne. Herudover vil sigtelserne kunne medføre personlige og økonomiske konsekvenser for det enkelte individ, herunder at det tilnærmelsesvis fandtes

umuligt at finde arbejde, mesterlære eller tilsvarende, hvorfor man var forvist fra det hæderlige samfund.<sup>16</sup>

Det fremgår dog af bestemmelsens ordlyd, at det allerede på dette tidspunkt var muligt at føre sandhedsbevis for sigtelsen som var fremsat, således at krænkeren, uagtet at denne havde fremsat en ærekrænkende sigtelse, alligevel kunne findes straffri. Såfremt krænkeren ikke kunne føre sandhedsbevis, ville denne sanktioneres med en bøde på 3 mark. Der var dermed ikke tale om en mulig frihedsstraf – men en straf som havde sanktionslignende konsekvenser for det enkelte individ livet ud. Det samme gjorde sig gældende hvis adelen eller højere profiler i samfundet, gjorde sig skyldig i æreskrænkelse. Disse fik selvsamme straf og blev dertil frataget deres titler.<sup>17</sup>

## 2.2. Straffeloven anno 1866

I 1866 bliver den første danske straffelov, 6. bog Christian den 5s danske lov af 1683, erstattet af Almindelig Borgerlige Straffelov. Denne straffelov viderefører en del af retstilstanden fra 1683, men gennemgår, som helhed en større revision.

### *Straffeloven 1866*

#### §215

*»Krænker Nogen en Andens Ære ved ubeføiet at tillægge ham Handlinger, der vilde gjøre ham uværdig til Medborgeres Agtelse, eller om ham at bruge Benævnelser, som alene kunde hjemles, ved saadanne Handlinger, straffes han med Bøder fra 20 indtil 500 Rd. Eller med simpelt Fængsel fra 14 Dage indtil 6 Maaneder.«*

#### § 216

*»sker det i et trykt skrift eller på anden måde, hvorved ærefornærmelsen erholder en større udbredelse, eller på steder eller til tider, der i høj grad forøge det krænkende i ytringen, straffes den skyldige med simpelt Fængsel, ikke under 3 måneder, eller med bøder, ikke under 100 Rd.«*

#### § 217

*»For andre ubeføjede sigtelser, der må nedsætte den angrebnes borgerlige agtelse, samt for ukvemsord eller skjældsord såvelsom for enhver ved lader eller fagter eller anden gærning, der*

---

<sup>16</sup> <https://denstoredanske.lex.dk/ære>

<sup>17</sup> <https://denstoredanske.lex.dk/ære>

*tilkendegiver ringeagt, udvist fornæmelse anvendes bøder indtil 500 Rd. Eller simpelt fængsel indtil 6 måneder.»*

Lovgivere valgte på dette tidspunkt, i 1866, at udvide området for hvilke ærekrænkelser der burde være kriminaliseret, hvorfor der i denne sammenhæng blev indført, en sondring mellem ringeagtsytringer og sigtelser i den daværende § 217. Lovgiver havde således siden 1866 kriminaliseret ærekrænkelser, hvad enten ærekrænkelsen fremkom i form af en sigtelse, en handling eller en ringeagtsytring, som ville nedsætte den krænkede i medborgeres agtelse.

Det må endvidere antages, at man på dette tidspunkt anså ærekrænkelser for at være særdeles strafværdig, under hensyntagen til at sanktionering af ærekrænkelser i 1866, ikke længere kun var forbeholdt bødestraf, men også simpelt fængsel.

Bestemmelsen blev opdelt i tre selvstændige paragraffer, hvoraf udbredelse indgik for første gang som en strafskærpelse i § 216. En forklaring på hvorfor udbredelse, som et strafskærpenelement, først er forankret i straffeloven i 1866, skal ses i lyset af at Danmark efter enevældens ophør i 1849, først med Junigrundlovens § 91 fik en trykkefrihedslovgivning, som gav enhver lov til, at offentliggøre sine tanker ved trykken, under ansvar overfor domstolene.<sup>18</sup> Først på dette tidspunkt blev masse udbredelse for alvor en mulighed gennem pressen, lokalaviser og ugeblade. Det må derfor antages, at lovgiver på dette tidspunkt var bevidst om den potentielle skadevirkning en sigtelse eller ringeagtsytring som blev fremsat på trykt skrift, eksempelvis et ugeskrift, hvorfor det fandtes at skulle indgå, som en skærpelse, at udbredelsen var sket til et nu større forum.

### **3. Straffeloven anno 1930**

Forgængerer til nugældende regler om ærekrænkelser i kapitel 27 stammer fra lovændringen i 1930, som i det væsentligste videreføre ordlyden af straffeloven fra 1866. Der var ikke tilsigtet en ændring af det materielle indhold af bestemmelserne om ærekrænkelser, dog blev bestemmelsen atter igen samlet til én bestemmelse opdelt i § 267 stk. 1-3.

---

<sup>18</sup> <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/censur-i-danmark-fra-1750-til-1849/>

*Stk. 1.*

*»Den, som krænker en andens Ære ved fornærmelige Ord eller Handlinger,  
straffes med Bøde.«*

*Stk. 2.*

*»Sker Krænkelsen ved at fremsætte eller udbrede Sigtelser for et Forhold, der vilde nedsætte den  
fornærmede i Medborgeres Agtelse, kan Straffen stige til Hæfte i 1 Aar.«*

*Stk. 3.*

*»Ved Straffens Udmaaling bliver det at betragte som en skærpende Omstændighed, at Fornærmelsen er  
fremsat i et trykt Skrift eller paa anden Maade, hvorved den faar en større Udbredelse, eller paa  
saadanne Steder eller til saadanne Tider, at det i høj Grad forøger det krænkende i Ytringen.«*

Bestemmelsen viderefører hovedsondring mellem sigtelser og ringeagtsytringer, dog opdelt i stk. 1, som angår ringeagtsytringer og stk. 2, som angår sigtelser.

Bestemmelsen fremstår moderniseret og mere simpel i sin ordlyd. I ordlyden udgør en krænkende sigtelse, en sigtelse som ved fremsættelsen eller udbredelsen for et forhold, vil nedsætte den fornærmede i medborgers agtelse. Ringeagtsytringer er i straffeloven af 1930 forsimplet til at udgøre fornærmelige ord eller handlinger. Modsat straffeloven anno 1866, hvor i der fremgår en ikke udtømmende opremsning af hvad der omfattes som ringeagtsytringer, såsom ukvemsord, skældsord og andre former for æresfornærmelser.

Opdelingen af sigtelser og ringeagtsytringer i hver sin respektive stk. i bestemmelsen skyldes at sigtelser i sin karakter anses for at være grovere end ringeagtsytringer.<sup>19</sup>

Bestemmelsen viderefører således kriminalisering af ærekrænkelser, der kommer til udtryk ved fornærmelige ord eller handlinger, samt fremsættelse eller udbredelse af sigtelser. Herved bliver alle former for ærekrænkende udtalelser, hvad enten de udbredes på skrift, tale eller handling omfattet.

---

<sup>19</sup> Toftegaard Nielsen, Gorm m.fl.: "Kommenteret straffelov - Speciel del", 2016, 11. udg., side 341.



### 3.1. Kriminaliseringen af ærekrænkelser

I det følgende uddybes hvilke former for ærekrænkelser der er kriminaliseret i straffelovens § 267. Forud for dette må æresbegrebet først søges belyst. Som følge af at æresbegrebet ikke er nærmere defineret eller afgrænset i bestemmelsens ordlyd eller forarbejder, må der indledningsvis indhentes fortolkningsbidrag fra juridisk litteratur. Afslutningsvis vil der ses på de momenter, som juridisk litteratur tillægger af betydning i forhold til, om hvorvidt ærekrænkelsen bør være straffri eller modsat strafskærpende. Dette skyldes at ærekrænkelsers strafværdighed i høj grad er afhængig af samtlige foreliggende omstændigheder ved fremsættelsen.<sup>20</sup>

### 3.2. Æresbegrebet

Formålet med en bestemmelse om ærekrænkelse er at beskytte en persons ære.

Æren er i juridisk litteratur defineret som:

*»Forestillingen om et Menneskes Personlighed Værdi beroende Dom, saaledes som denne manifesterer sig dels hos Personen selv i hans Selvagtelse (Ære i subjektiv Forstand, Æresfølelse), dels i andres Agtelse for ham (Ære i objektiv Forstand, Omdømme, »gode Navn og Rygte«)«.*<sup>21</sup>

Æren består således af to forgreninger, hvoraf den ene gren dækker over den subjektive æresfølelse, det vil sige en persons selvbevidsthed, selvtillid, og stolthed. Den anden gren dækker over æresfølelsen i objektiv forstand, som vedrører den forurettedes omdømme i form af gode navn og rygte over for omverdenen, herunder andre medborgere. Den anden gren er tillige af betydning for andre medborger og deres tillid samt respekt for personen.<sup>22</sup>

Fælles for den subjektive og objektive æresfølelse er, at denne går på personens personlighed. I begge forgreninger foretages vurderingen ud fra personens egenskaber, evner samt personens livsførelse.<sup>23</sup>

Traditionelt har ytringer omhandlende en persons moralske vandel og egenskaber været omfattet.<sup>24</sup> Dette kan, eksempelvis, være en person er løgnagtig, upålidelig, eller usædelig. Ud

---

<sup>20</sup> Haraldsen Krabbe, Oluf: "Borgerlig Straffelov", 1931, 1. udg., side 359.

<sup>21</sup> Ibid., side 332.

<sup>22</sup> Ibid., side 331.

<sup>23</sup> Ibid., side 331.

<sup>24</sup> Toftegaard Nielsen, Gorm m.fl.: "Kommenteret straffelov - Speciel del", 2022, 12. udg., side 623.

over en persons moralskeandel og egenskaber. er beskyldninger for grove strafbare forhold altid omfattet af bestemmelsen.<sup>25</sup>

Moralbegrebet ændrer sig med tiden, og det afhænger af befolkningsgruppen og fremsættelsestedet.<sup>26</sup> Den kommenteret straffelov - speciel del, nævner eksemplet med, »at det under visse omstændigheder kan være ærekrænkende at sige om en politiker, at denne varetager sine egne interesser og ikke samfundets, mens det kan være tilladt at sige det samme om en forretningsmand.«.<sup>27</sup>

Hvis der fremsættes en sigtelse, som ikke er rettet mod en persons moralske forhold, vil udtalelser om disse som udgangspunkt ikke være omfattet af bestemmelsen. Dette kan være udtalelser om økonomiske forhold, intelligens, livsanskuelser, legemlig og åndelig sundhed, erhvervsmæssige færdigheder med videre.<sup>28</sup>

Det skal dog bemærkes, at såfremt udtalelserne indirekte rummer et angreb på en persons moral, eksempelvis egenskaber som er nødvendige for, at den givne person på forsvarlig måde har et hverv eller en stilling, vil udtalelsen alligevel være omfattet.<sup>29</sup>

### 3.3. Æreskrænkelser

Når der er tale om en ærekrænkelser, må der henledes til hvad der defineres som ytringsdelikter. Det må dog understreges, at bestemmelserne også kan tages i brug, når der i stedet foretages handlinger, såsom at spytte, rækken tunge, gestikulere diverse håndtegn eller ved klipning af hår, men dette gør sig udelukkende gældende hvis disse handlinger er foretaget i direkte surrogat for ytringer.<sup>30</sup>

Det er herunder essentielt at gøre det klart, at ytringen *skal* indeholde en negativ bedømmelse af et omdømme. Det diskulperer ikke, at en person hævder, at personen ikke har haft til hensigt at krænke en anden, når selvsamme bemærkning har givet andre anledning til at opleve denne som nedvurderende.<sup>31</sup>

---

<sup>25</sup> Toftegaard Nielsen, Gorm m.fl.: "Kommenteret straffelov - Speciel del", 2022, 12. udg., side 632.

<sup>26</sup> Ibid., side 623f.

<sup>27</sup> Ibid., side 624.

<sup>28</sup> Ibid., side 624.

<sup>29</sup> Thylstrup, Asger: "Injuriesager", 2021, 3. udg., side 96.

<sup>30</sup> Ibid., side 96.

<sup>31</sup> Ibid., side 97.

Ytringen skal dertil, i selvsamme sammenhæng, være groft stridende mod sædvanlig skik og brug på området. En behandling alle får – kan ikke krænke det enkelte individ. Dette har denne betydning, at det må være nødvendigt at analysere den specifikke situation, hvor ytringen fremsættes, hvilket resulterer i, at ærekrænkelsesbegrebet er af direkte afhængighed af den givne situation – eller de omstændigheder der begrundes, at strafbare ytringer bliver retmæssige. Af dette kan det udledes, at de mange små straffrihedsgrunde helt forsvinder, idet de indgår i bestemmelse af, hvad der er en direkte æreskrænkelse.<sup>32</sup>

Det er ofte ikke afgørende hvad ytringen indeholder – men nærmere dens form. Det kan siges, at den sproglige elegance er afgørende for, hvorvidt der er sket en ærekrænkelse. Eksemplet herpå må være, at det kan være ærekrænkende at kalde en person dum, hvor det modsætningsvis vil være tilforladeligt såfremt man blot sagde, at man fandt selvsamme person mindre velbegavet. Dette ses blandt andet i dommen *U.1958.1182H*, hvor Østre Landsret udtrykkeligt gav udtryk for, at det er en sigtelse at kalde en person for citatfusker og ordbedrager, men at det ikke ville have været det, såfremt man betegnet citeringen som vildledende.<sup>33</sup>

Det forholder sig således, at det mellem private personer må antages at usande beskyldninger for forsætlig overtrædelse af straffeloven, i hvert fald må findes at være en ærekrænkelse. Dette ses, blandt andet, i *U.1958.429Ø*, hvor en købmand havde beskyldt en medarbejder for at stjæle 50,00 kr.<sup>34</sup>

Det forudsættes dertil, at usande udsagn om løgnagtighed og anden uredelighed er strafbare. Dette kan gør sig her gældende i *U.1959.35H*, hvor der i en artikel i bladet *Gestapo Fangen*, blev rejst spørgsmål om, hvorvidt den krænkede part havde deltaget i modstandsbevægelsen.<sup>35</sup>

### 3.3.1. Sondring mellem ringeagtsytringer og sigtelser

Generelt kan siges, om hovedsondringen mellem sigtelser og ringeagtsytringer er, at en del ytringer kan karakteriseres som påsagn, altså af den betydning, at der er tale om udsagn der, efter indholdet, lader sig efterprøve objektivt, herunder ved en verifikation eller en falsifikation. Adskillelsen heraf findes svarende til en opdeling i faktum på den ene side og vurderingen på

---

<sup>32</sup> Thylstrup, Asger: “Injuriesager”, 2021, 3. udg., side 97.

<sup>33</sup> Ibid., side 98.

<sup>34</sup> Ibid., side 101f.

<sup>35</sup> Ibid., side 102.

den anden. Et påsagn er en strafbar sigtelse, såfremt denne indeholder en beskyldning for en umoralsk handling – hvilket indebære sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmede i medborgeres agtelse.<sup>36</sup>

Ytringer der ikke er påsagn, er ligeledes strafbare – ringeagtsytringer, hvis de findes at have karakter af utilbørligt grove ukvemsord, skældsord, fornærmelige ord, handlinger eller lignende.

Uagtet at ytringen er omfattet af selve æreskrænkelsebegrebet, er det ikke nødvendigt, at denne findes værende strafbar.<sup>37</sup>

### 3.3.2. Ringeagtsytring

Som nævnt i kapitel 2.2, blev ringeagtsytringer først kriminaliseret i straffeloven i 1866. Det har således ikke altid været strafbart at krænke en andens ære ved fornærmelige ord.

I retspraksis forefindes en del ældre domme om ringeagtsytringer, som udgør ærekrænkelser i straffelovens § 267 forstand. Disse står dog sjældent alene, da en krænkeres udtalelser typisk også indeholder sigtelser, meningstilkendegivelser med videre.

Som et eksempel på ærefornærmende ringeagtsytring i sin reneste form kan nævnes en afgørelse afsagt af Højesteret U.1944.288H, hvor en højerestående embedsmand ved lejlighed havde kaldt en direktør for: *»dum og fræk stodder«*, samt *»kraftidiot «*. Højesteret fandt udtrykkene for at være æresfornærmende efter straffelovens § 267.

Et andet eksempel, som nok synes mere at indeholde en meningstilkendegivelse, end en ærefornærmende udtalelse, er en afgørelse afsagt af Østre landsret i U.1988.83Ø, hvor ugeblads leder fra *»Se og Hør«* havde fremsat udtalelser mod en journalist, som denne havde påstået at være ærekrænkende ytringer.

Blandt andet havde ugebladet fremsat følgende udtalelser:

*»J er en krukke.«,*  
*»J er endnu ikke blevet pave, såvidt jeg ved.«,*  
*»andenrangs skuespiller... Næh, han rykker længere ned ad rækken.«*

---

<sup>36</sup> Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser, Betænkning nr. 1563, 2017, side 130.

<sup>37</sup> Greve, Vagn: "Bånd på hånd og mund - strafforfølgning eller ytringsfrihed", 2008, 1. udg., side 94.

Af sagens faktum fremgår det, at journalisten var blevet fotograferet under en frokost i Publicistklubben, hvor fotografen spurgte journalisten om han havde noget imod at blive fotograferet, hvortil journalisten svarede at, *»han ikke ville forevises i slumpressen, som en anden-rangs skuespiller«*. Ugebladet havde i den forbindelse anvendt de af journalistens fremsatte udtalelse, i en anden sammenhæng til at fornærme ham.

Byretten fandt i deres afgørelse at udtalelsen om *»andenrangs skuespiller, han rykker længere ned ad rækken.«*, isoleret set, kan betragtes som at være strafbar ringeagtsytring. Men under hensyntagen til at udtalelsen er fremsat, som led af et modsvar fra journalistens egen bemærkninger til, hvorfor denne ikke vil associeres med avisen, får udtalelsen retorsion lignende karakter og må derfor passere. Landsretten tiltræder de grunde, som byretten anførte i deres dom og frifinder for overtrædelse af straffelovens § 267.

### 3.3.3. Sigtelser

Sigtelser har, modsat ringeagtsytringer, altid været kriminaliseret, helt tilbage fra den første straffelovs tilblivelse. Det var først senere at hovedsondringen bestående af ringeagtsytringer på den ene side og sigtelser på den anden side opstod. Sondringen er fundamental som følge af, kun sigtelsers sandhed kan bevises og derved være straffri, samt kun sigtelser, som er usande kan mortificeres.<sup>38</sup> Modsat ringeagtsytring, som kan være fornærmende, men ikke kan gøres til genstand for bevis.

Det får den praktiske betydning, at der ikke kan føres bevis for udtryk som *»abekat«* eller *»dumt svin«*, men hvis udtrykket i stedet indeholder et udsagn om, at en given person har begået mandatsvig, eller skulle være nazi-sympatisør, vil udsagnet enten være sandt eller falsk. Sondringen er ikke altid helt indlysende og giver anledning til større praktiske problemer, når et udtryk ikke har fået en fasttømret position i sproget, således at der ikke for den almindelige opfattelse er tvivl om, at beskyldningen angår noget konkret, som enten må være sandt eller usandt.<sup>39</sup> Der må derfor foretages en konkret vurdering om hvor udtryk, som eksempelvis *»fascistsvin«*, *»feltmadras«* eller *»radikal islamist«* skal placeres.

---

<sup>38</sup> Schaumburg-Müller, Sten: "Gælder straffelovens bestemmelser om ærekrænkelser? U2002B", side 118.

<sup>39</sup> Ibid., side 119.

Retspraksis vedrørende sigtelser og ringeagtsytringer i en analog kontekst behandles dybdegående i kapitel 4 og 6.

### 3.3.4. Handlinger

En særlig form for ringeagtsytring er handlinger, som er direkte kriminaliseret og omfattet af ordlyden af straffelovens § 267. Handlinger dækker bredt, således at både skældsord er omfattet, men også nedsættende handlinger, såsom spytning eller at give en person fingeren, altså gestikulerende handlinger.<sup>40</sup>

Der findes en del praksis vedrørende handlinger, og som eksempel kan nævnes en for nylig afsagt Højesterets afgørelse U.2021.3492H. Afgørelsen vedrører spørgsmålet om en handling, som var rettet mod myndighedspersoner, var omfattet af straffelovens § 121. Af sagens faktum fremgår det at tiltalte i et S-tog, havde kaldt en togrevisor for *»møgso, sæk og gammel kælling eller lignende, ligesom tiltalte sparkede efter togrevisoren«*. Derudover havde den tiltalte i forlængelse af episoden i toget, på Københavns Hovedbanegård, kastet vand på to togrevisoreres overkrop. Endvidere havde tiltalt også verbalt overfaldet en stationsbetjent, ved at overfuse denne med tilråb, som *»luder«* og *»racist«*, samt spyttet efter denne – dog uden at ramme.

Både byretten og landsretten nåede frem til, at den tiltaltes overtrædelse vedrørende forhold 1, ved at have kaldt togrevisoren en møgso, sæk og gammel kælling, samt sparket efter denne og forhold 2, ved at have kastet vand med sin vandflaske på togrevisoren, skulle henføres under straffelovens § 119. For så vidt angår forhold 3, at overfuse en stationsbetjent i DSB-uniform med skældsord samt spytte efter denne, men som ikke ramte, blev forholdet henført under straffelovens § 121.

Sagen blev herefter forelagt for højesteret, som skulle tage stilling til, om reglerne var anvendt rigtigt, da forholdene i de to øvrige instanser blev henført under straffelovens § 119, som vedrører vold eller trussel om vold mod en myndighedsperson.

Højesteret når frem til det modsatte resultat af byretten og landsretten, ved at henføre forhold 2, vedrørende vandkast på togrevisoren, under straffelovens § 121.

---

<sup>40</sup> Thylstrup, Asger: “Injuriesager”, 2021, 3. udg., side 132.

Højesteret udtaler om den vanskelige grænsedragning, mellem om noget kan betragtes som et legemsangreb eller om forholdet i stedet skal henføres under ringeagtsytring følgende:

*»det må bero på en samlet vurdering af de konkrete omstændigheder, om det at kaste, sprøjte vand mv. på en person i offentlig tjeneste eller erhverv indebærer legemsangreb, der er omfattet af straffelovens § 119, stk. 1. I vurderingen må efter Højesterets opfattelse bl.a. indgå mængden af vand, som forurettede rammes af, hvor det rammer og om der er tale om rent vand.«*

Dommen er alene tjent som illustrativt eksempel på at handlinger, som eksempelvis vandkast, kan anses som at være en ringeagtsytring. Det skal dog sporadisk nævnes, at selvom forholdet er henført under straffelovens § 121, svarer bestemmelsens materielle indhold for så vidt angår handlinger til bestemmelsen i straffelovens § 267.

Handlinger benævnes ikke yderligere i afhandlingen, da det typisk vil være omfattet af begrebet legemsangreb.

### 3.3.5. Andre former for ærekrænkelse

Bestemmelsen opregner ikke udtømmende, hvilke ærekrænkelser der er omfattet af bestemmelsen. Ærekrænkelser kan både omfatte *»beskyldninger, meningstilkendegivelser, fornærmelser, konkrete påstande om strafbart forhold, forhånende ord, udtryk i form af spyt med videre«*.<sup>41</sup> Det er dog væsentligt at bemærke at der i retspraksis i den analog-tidsalder op til nogle år efter inkorporeringen af Den Europæiske Menneskerettighedskonventionen i 1992, alene sondre mellem ringeagtsytringer og sigtelser.

### 3.3.6. Udbredelse

Udbredelse af ærekrænkelser er kriminaliseret i straffelovens § 267 stk. 2, hvoraf det af bestemmelsens fremgår:

*»Sker Krænkelsen ved at fremsætte eller udbrede Sigtelser for et Forhold, der vilde nedsætte den fornærmede i Medborgeres Agtelse, kan Straffen stige til Hæfte i 1 Aar,«*

---

<sup>41</sup> Toftegaard Nielsen, Gorm m.fl.: "Kommenteret straffelov - Speciel del", 2022, 12. udg., side 623.

Af ordlyden kan man, som læser, få opfattelsen af at strafskærpelsen for udbredelse alene omfatter sigtelser. Det fremgår dog af retslitteraturen at ringeagtsytringer tillige er omfattet af bestemmelsen.<sup>42</sup>

Det fremgår ikke af bestemmelsen, hvor meget der skal til for, at der er tale om udbredelse og det er ej hellere nærmere behandlet i hverken retslitteraturen eller lovforarbejder. Det fremgår dog sporadisk af lovmotiverne, til det af den 1859 nedsatte kommission udarbejdede, at der i forhold til spørgsmålet om straffastsættelse, *»må vurderes om ytringen er fremsat på en sådan måde, at fornærmelsen når en større udbredelse eller i højere grad forøger det krænkede i ytringen«*.<sup>43</sup> Det må derfor antages, at der ved udbredelse må forstås bredt, således at udbredelse gennem massemedier, herunder i større forsamlinger, under et event, pressen, radio, tv, sociale medier eller lignende er omfattet.

Såfremt der er sket en udbredelse, jf. straffelovens § 267, stk. 2, vil dette udmønte sig i strafudmålingen. Det vil derfor være betydeligt mere strafværdigt at kriminalisere ærekrænkelser der sker ved udbredelse, end hvis fremsættelsen af ærekrænkelsen ikke var kommet offentligheden til kundskab eller tredjemand. Det må på denne baggrund antages, at bestemmelsen er indsat med det formål at udøve en mere vidtgående beskyttelse af individets ære.

### 3.3.7. Ærekrænkelser fremsat i en snæver kreds (fortrolig)

Et moment i afvejningen om en ærekrænkelse er strafbar eller ej, må det endvidere tillægges betydning, hvis ærekrænkelsen fremsættes til en snæver eller fortrolig kreds og hvor den krænkede ikke er tilstedeværende.<sup>44</sup> Dette giver imidlertid sig selv, da fremsættelse af ærekrænkende udtalelser i sådanne omgivelser, som oftest vil indebære at fortroligheden heraf ikke brydes, hvorfor en straffesag aldrig vil blive rejst. Brydes denne fortrolighed blandt den snævre kreds - og videregives den ærekrænkende ytring til tredjemand, vil der være tale om udbredelse.

---

<sup>42</sup> Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser, Betænkning nr. 1563, 2017, side 32.

<sup>43</sup> Haraldsen Krabbe, Oluf, "Borgerlig Straffelov", 1931, 1. udgave, side 335.

<sup>44</sup> Ibid., 336.



Hurwitz argumentere dog for, at hvis en ærekrænkelse finder sted i en »fortrolig kreds«, fremsat for egen regning i familiekredsen, mindre arbejdsplads og lignende, når fremsætteren har stølet på, at udtalelsen ikke vil blive givet videre, bør anses som at være straffri.<sup>45</sup> Krabbe anfører samme opfattelse om straffrihed for så vidt angår referat af sigtelser.<sup>46</sup>

### 3.3.8. Retorsion

Efter den daværende straffelovs § 272, kan straf for en ærekrænkelse bortfalde, hvis ærekrænkelsen ikke er omfattet af straffelovens § 268. Bortfald forudsætter, at handlingen er fremkaldt ved enten utilbørlig adfærd af den forurettede - eller at denne har øvet gengæld mod gerningsmanden.

Bestemmelsen er fakultativ, hvorfor domstolene alene kan tage stilling til, om der er grundlag for at straffen kan bortfalde.<sup>47</sup>

Retorsionssynspunktet indgår i den samlede vurdering af, om der kan skrives ind over en ytring, hvorfor hensynet heraf må pålægges den kontekst ytringen er fremsat i.<sup>48</sup>

## 3.4. Krav om forsæt

For at kunne strafforfølges efter straffelovens § 267 foreligger der et krav om forsæt. Kravet om forsæt, fremgår af den almindelige regel i Straffelovens § 19.

Der foreligger forsæt til strafbar ærekrænkelse, når gerningsmanden har villet handlingen, med kendskab til de egenskaber ved den, der betinger dens retsstridighed.<sup>49</sup> Særligt er kravet om forsæt af betydning for udtalelsers fremsættelse og udbredelse.

Hvis en udbredelse er utilsigtet, vil gerningsmanden savne det fornødne forsæt. Det kan illustreres med følgende eksempel; en gerningsmand kommer ved en fejl til at trykke på send

---

<sup>45</sup> Hurwitz, Stephan: "Den danske Kriminalret, Speciel del", 1955, side 349.

<sup>46</sup> Haraldsen Krabbe, Oluf, "Borgerlig Straffelov", 1931, 1. udgave, side 336.

<sup>47</sup> Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser, Betænkning nr. 1563, 2017, side 159.

<sup>48</sup> Ibid., side 159.

<sup>49</sup> Hurwitz, Stephan: "Den danske Kriminalret, Speciel del", 1955, side 347.

før teksten egentlig er færdigredigeret. Tilsvarende vil gerningsmanden savne forsæt, hvis gerningsmanden ikke forstår, hvordan ytringen vil blive forstået.<sup>50</sup>

Det skal endvidere nævnes at forsøg på overtrædelse af straffelovens § 267 ikke er strafbar grundet bestemmelsens strafferamme, jf. straffelovens § 21, stk. 3.

### **3.5. Fuldbyrkelse af en æresfornærmelse**

Der kræves ikke en specifik virkning, som skal være indtrådt for at en æresfornærmelse er fuldbyrdet efter straffelovens § 267. Desuagtet at det ikke kræver en virkning, kræves det dog at udtalelsen er fremsat eller udbredt mod den forurettede eller en tredjemand. Fremsættelsens fuldbyrkelse sker på tidspunktet for udtalelsen, eller når den skriftlige fremsættelse er kommet tredjemand eller den forurettede til kundskab.<sup>51</sup>

Særligt i forhold til kommunikationsmidler, såsom fysisk brev eller e-mail, kræves der som minimum, at der er truffet foranstaltninger til meddelelsen, eksempelvis ved at e-mailen afsendes.

### **3.6. Egnet til at krænke**

Det har ingen betydning, at der de facto er sket en krænkelse, afgørende er alene om udtalelsen eller handlingen er egnet til at krænke en andens ære.<sup>52</sup> Det er et krav at den personlige ære, i form af ære i subjektiv forstand og ære i objektiv forstand, er egnet til at krænke. Således må de to forgreninger af æren kumulativt være krænket. Der skal dermed foretages en generel vurdering af egnetheden af udtalelsen under de omstændigheder, hvor ytringen er fremkommet, herunder om udtalelsen objektivt er egnet til at krænke en persons ære.<sup>53</sup> Der kan derfor ikke straffes for ærekrænkelse, hvis ytringen ikke generelt er egnet til at udgøre en ærekrænkelse, selvom en person, rent subjektivt, føler sig krænket af udtalelsen.<sup>54</sup>

---

<sup>50</sup> Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser, Betænkning nr. 1563, 2017, side 32.

<sup>51</sup> Toftegaard Nielsen, Gorm m.fl.: "Kommenteret straffelov - Speciel del", 2022, 12. udg., side 624.

<sup>52</sup> Ibid., side 623.

<sup>53</sup> Ibid., side 623.

<sup>54</sup> Ibid., side 623.

## 4. Retspraksis anno 1930 til 1980

I det følgende kapitel gennemgås retspraksis for at belyse omfanget, samt strafværdigheden, af ærekrænkelser anno 1930 til 1980. Det vil forsøges at belyse nærmere, hvilke ytringer domstolene i den analog-tidsalder fandt ærekrænkende, samt hvilke momenter domstolene lagde til grund i deres vurdering om hvorvidt en ærekrænkende skulle anses som at være strafskæpende eller straffri. Slutligt foretages en sammenfatning af kapitlet.

### 4.1. Frimenigheds Pastoren-sagen

I en ældre dom afsagt af Højesteret U.1935.676H blev tiltalte skomagermester Oluf Hansen dømt efter straffelovens § 267, stk. 1 og stk. 2, for at have fremsat ringeagtsytringer over for præsten, Pastor Drewsen Christensen. Fremsættelsen af ringeagtsytringerne skete i forbindelse med at Pastor Drewsen havde søgt embedet, som sognepræst, hvilket Oluf imidlertid var utilfreds med.

For at forhindre Pastor Drewsen Christensen i at blive udnævnt som sognepræst, henvendte Skomager Hansen sig til forskellige medlemmer af menighedsrådet, hvoraf denne fremsatte både sigtelser, men også ringeagtsytringer. Skomageren havde, blandt andet, beskrevet til menigheds medlemmerne en episode til en bryllupsfest, hvor præsten havde udvist upassende optræden i form af at have været fuld og kastet op.

Endvidere havde skomageren rettet henvendelse til Stevens Jensen, som han overfor udtalte at han ville skrive til ugebladene om præstens forargelige færd, at præsten var en skamplet på den danske folkekirke, at han drikker sig fuld og at han går i pigekammer.

Skomager Hansen rettede efterfølgende henvendelse til Overlærer Aage Petersen, som var medlem af menighedsrådet. Henvendelse var i form af en skrivelse, hvoraf følgende fremgik:

*»... at Frimenigheds Præst Drewsen Christensen i Lemvig er En aandelig Falittespiller [...]«*

*»Det der bragte Bægeret til at flyde over var, at en Del af hans tidligere Menighed hævder, at han efter et natligt Sold i Fuldskab udviste forargerligt Optræden, Hvad man ellers vil kunde sige om disse udtraadte Frimenighedsfolk, snærpet eller Mangel på Rummelighed og Frisind kan man ikke bebrejde dem.«*

*»En aandelig Gøgler der på ene, for at blive forsørget, gladelig søber den Kaal, han mere end nogen anden Præst i Danmark har spyttet i.«*

På baggrund af de fremsatte sigtelser og ringeagtsytringer blev der indledt en undersøgelse imod præsten, som konkluderede at sigtelserne var usande, hvorfor præsten blev sat øverst på listen til embedet som sognepræst.

Skomageren fortsatte herefter sin færd med at udbrede sigtelserne mod præsten ved at rette telefonisk henvendelse til redaktørerne af Østsjællands Socialdemokrat og Østsjællands Folkeblad, om den tjenstlig undersøgelse, som var indledt imod præsten, med det formål at redaktørerne ville udbrede sigtelserne.

Både landsretten og Højesteret udførte en gennemgribende undersøgelse af, hvorvidt der forelå noget sandhed i én eller flere af ovenstående sigtelser eller ringeagtsytringer. Begge instanser fandt at sigtelserne samt ringeagtsytringerne var særdeles ubegrundet, hvorfor disse ytringer kun havde til formål at skade Pastor Drewsen-Christens ære. Skomager Hansen blev idømt et samlet bødebeløb på 5.000,00 kr. med hæfte i 30 dage.

Det kan udledes af dommen at både landsretten og højesteret lægger til grund i deres afgørelse at det er ærekrænkende at fremsætte sigtelser, rettet mod en persons moralske forhold, som viser sig at være ubegrundet. I dette konkrete tilfælde fandt Højesteret at fremsætte sigtelser om at en præst skulle have vist forargelig optræden ved at have drukket sig fuld var anset som ærekrænkende. Det må antages at retten i deres vurdering har lagt vægt på at Skomagers udtalelser er et direkte angreb på pastorens moral. Det må endvidere anses i 1930-erne som at værende aldeles skamfuldt, at en præst skulle drikke sig fuld og opføre sig uanstændigt og hvis ikke rygtet mortificeres, ikke kun vil have betydelige konsekvenser for præstens ry og omdømme, men også dennes hverv. Dette synes understøttet af bøden udgør en eksorbitant størrelse, for denne tidsperiode, på 5.000,00 kr. med hæfte i 30 dage.

Det er særligt bemærkningsværdigt, at både landsretten og højesteret når frem til det resultat at skældsord, herunder udtryk, som en åndelig gøgler, snerpet og åndelig falittespiller kunne anses som ærekrænkende. Det er klart at beskyttelsen af den enkelte individs ære var særlig betydelig i denne tid, at selv det at blive kaldt snerpet kunne udgøre en ærekrænkelse.

## 4.2. Eide-sagen (del 1/2)

I en anden afgørelse, som dels omhandler spørgsmålet om fremsættelse af sigtelser, dels omhandler spørgsmålet om udbredelsens omfang, er Østre Landsret i U.1936.418Ø, som blev afsagt blot næsten et år efter Højesterets afgørelse i ovenfor nævnte dom. I dommen blev syv tiltalte personer dømt for at have fremsat grove sigtelser mod en dommer efter straffelovens § 267 og § 268.

Sigtelserne angik at en byretsdommer skulle have begået voldtægt i 1909, det vil sige 26 år forinden domsafsigelsen og som senere blev omtalt i et dagblad. På grund af sigtelsen var tilstrækkelig alvorlig, valgte anklagemyndigheden på begæring at påtale forholdet.

I anklageskriftet havde anklagemyndigheden formuleret 10 anklagepunkter om de 7 tiltaltes sigtelser mod byretsdommeren, hvoraf 4 af anklagepunkterne indeholdte elementer af udbredelse.

Der blev bl.a. rejst tiltale for følgende sigtelser:

1. Fru Jürgens gentagne gange i 1932 og 1935, over for tiltalte Pürschel i dennes hjem i Holte, at skulle have fremsat sigtelser mod Byretsdommer Eidi for i 1909 at have gjort sig skyldig i voldtægt, samt at skulle have gentaget disse sigtelser over for Tiltalte William Haste og Ruth Haste.
2. Pürschel ved i december 1934 og januar 1935 at have fremsat selvsamme sigtelse mod Byretsdommer Eidi over for Tiltalte Nørregaard, William Haste og Ruth Haste, idet Tiltalte opgav Jürgens som sin kilde.
3. Nørregaard, Ventegodt, William Haste, Ruth Haste og Andkjær Jensen for at de i forening har overgivet Ekstrabladets redaktion information herom, hvilket fremsatte sigtelse på ny i detaljeret form.
4. Hertil havde ovenstående givet genparter til Redaktør Oscar Petersen, Ekstrabladet, som indeholdt sigtelsen mod Dommer Eide for voldtægt, hvilket Ekstrabladet offentliggjorde den 16. februar 1935.

Både i byretten og i landsretten blev samtlige anklagepunkter taget til følge, hvorved sigtelserne over for dommeren fandtes at være ærekrænkende.

Afgørelsen er særlig interessant vedrørende spørgsmålet om udbredelse i anklagepunkt 2. Landsretten nåede frem til det resultat at Pürschel, som viderebragte sigtelsen mod byretsdommer Eide, som denne havde fået oplyst af Jürgensens til tre medtiltalte var ærekrænkende. Sigtelserne forekom i Pürschels eget hjem; hvorfor dette kunne foranlediges til at tænke på den fortrolige kreds. Da sigtelsen fra anklagepunkt 1, herunder Jürgensens overbringelse af sigtelsen til Pürschel, ikke indebar den tilstrækkelig fortrolighed, idet Pürschel udbredte sigtelse til de i anklagepunkt 2 nævnte medtiltalte, var der sket brud i den fortrolige kreds. Derfor var der sket udbredelse, og sigtelsen fandtes ærekrænkende.

Det kan diskuteres hvorfor landsrettens når frem til det resultat, at en udbredelse som ikke sker offentligt, men alene inden for husets egne fire vægge udgør en ærekrænkelse. I retslitteraturen som er beskrevet i kapitel 3.3.6, må det antages at en ærekrænkelse, som fremsættes i en fortrolig kreds og som af den, som fremsætter ærekrænkelsen er i god tro om at udtalelsen ikke vil blive udbredt vil være at betragte som straffri. Det må derfor antages at afgørelsen får det udfald vedrørende anklagepunkt 2 skyldes at Pürschel måtte anses for at være i ond tro i forhold til om sigtelsen vil være bevaret i den fortrolige kreds uden at blive brudt. Særligt taget i betragtning af at William haste, som på tidspunktet for modtagelsen af udtalelsen var journalist for Berlingske tidende.

Endvidere er det interessant at de 7 tiltalte blev idømt in solidum til at betale byretsdommer Eide 10.000,00 kr., samt idømt frihedsstraf mellem 60 dage og fire måneder.

Bødens størrelse samt omfanget af frihedsstraf, som de 7 tiltalte blev idømt, vidner om grovheden af sigtelsen, samt det element at sigtelsen bliver udbredt i et dagblad. Det må antages at retten på samme måde, som ovenfor nævnte sag afsagt året forinden, i deres vurdering har lagt vægt på, at sigtelserne er et groft angreb på byretsdommers Eides moral. At disse sigtelser ikke alene måtte have konsekvenser for Eides personlige ry og omdømme i form af pålidelighed og sædelighed, men i værste fald kan have betydning for dennes hverv, som byretsdommer. Dette synes at understøttes af de lange fængselsstraffe samt den eksorbitante bøde.

### 4.3. Aktionær-sagen

Samme år som Eide-sagen blev der af højesteret afsagt en afgørelse om ærekrænkelser i U.1936.727H. Sagen omhandlede en advokat, som var aktionær i A/S Burmeister og Wain (B & W), og som i et cirkulære til aktionærerne beskyldt den nedsatte afviklingskomite for at have foretaget vildledende posteringer. Beskyldningen lød på at posteringerne fremkom for at skjule, hvor hurtigt fordringerne gik ind. Samme aktionær havde, i en skrivelse til sagførernævnet, anklaget likvidator og forskellige af komiteens medlemmer for, at have fremlagt urigtig og forvansket status, at have benyttet urigtige posteringer for at skjule aktiver, at have anvendt en bogføringsmåde som kun kunne have det formål at vanskeliggøre og skjule sandheden, samt at have givet urigtige og vildledende angivelser angående aktieselskabets forhold.

Aktionæren argumenterede gennem sagens forløb for, at Burmeister og Wains komité havde foretaget bedrageri, i en sådanne kategori at der var tale et beløb svarende til cirka 10.000.000,00 kr. Landsretten gennemgik regnskabet nøje med revisorerne, hvorved det fandtes at der ikke var grundlag for de sigtelser der var givet af aktionæren. Imidlertid forholdt det sig således at komitéen og de ellers nævnte heraf, fandt beskyldningerne værende så grove, at de rettede påtale over for advokaten, med henblik på straffebestemmelsens § 267.

Landsretten fandt, i dette henseende, at det for aktionæren måtte være åbenbart hvorfor disse foranstaltninger var foretaget, og at det ikke var tilstrækkeligt at aktionæren havde sine klare formodninger, for at kunne ytre disse sigtelser mod komitéen. Som følge heraf, fandtes det at være så ærekrænkende et forhold, at komme med et utal af ytringer heraf; samt at udskrive cirkulære til de øvrige aktionærer, hvoraf det sigtelserne fremgik, at aktionæren havde krænket komitéens ære. De elementer som landsretten lagde vægt på, var blandt andet, at sigtelserne ved aktionærens foranstaltning, har fået en betydelig udbredelse, i det aktionæren har henvendt sig til pressen, og sigtelserne ligeså er udgivet i et dagblad af navnet *Nyt Dagblad*. Som følge af dette, og som følge af hvilken konsekvens dette kunne have, ikke blot for komitéen men også for virksomheden som helhed, fandtes det at aktionæren havde overskredet grænsen for hvad måtte anses for værende ærekrænkende, hvorfor aktionæren tilpligtes at betale 10.000,00 kr. i erstatning og hæfte i 60 dage.

Lands- og Højesteret fandt begge, at aktionæren ikke blot har krænket komitéens ære – men også virksomheden i sin helhed. Afgørelsen er interessant, da denne statuerer at til trods for at

der er tale om en virksomhed – og deraf personer, som er ansat i virksomheden, kan disse stadig falde under straffelovens § 267.

For så vidt angår spørgsmålet om de fremsatte sigtelser i cirkulæret, er det ikke tilstrækkeligt for det enkelte individ, at have en formodning om hvorvidt disse sigtelser er sande, men det er direkte nødvendigt at sigtelserne bevises. Såfremt der ikke føres sandhedsbevis herfor, vil sigtelserne udgøre en ærekrænkelse efter straffelovens § 267.

Endvidere kan det udledes af afgørelsen at udbredelse skal forstås bredt, således at udbredelser ikke kun omfatter massemedier, men også cirkulæreskrivelser.

#### 4.4. Uterlig dreng-sagen

I en afgørelse afsagt af Vestre landsret i U.1939.150V, blev parret Knudsen sigtet for at have fremsat udtalelser mod en 5½ årig dreng.

Sigtede i sagen, herunder parret Knudsen, kom under skænderi med følgende udtalelser:

*»At Erik var uterlig over for de smaa Piger.«*

*»at Drengen var uterlig«, »At Erik var abnorm og født med det.«*

*»Enhver kan jo se, at de 2 Stakler fejler noget, og det er Uterlighed, de lider af.«*

Efter udtalelserne anmeldte Knudsen-parret Erik til Børneværnet, da de fandt at han havde udvist uterlig (seksuelt krænkende) adfærd over for småpiger. Børneværnet indledte undersøgelse heraf, men sagen blev henlagt, da det anmeldte efter det foreliggende fandtes værende grundløst.

Landsretten fandt at udtalelserne, som må betragtes som sigtelser, værende fremsat under et skænderi - men uagtet dette, måtte disse udtalelser findes værende ærekrænkende over for Erik, idet de er egnet til at nedsætte ham i andres omdømme. Både nu - og for fremtiden. Da sagsøgte ikke har kunne godtgøre en berettigelse af de fremsatte ytringer, fandtes de ærekrænkende. Som følge af udtalelserne kun var fremsat over for Eriks far samt ét vidne, var ærekrænkelsen alene begrænset i et sådanne omfang, at Knudsen-parret fandtes at ifalde en bøde á 30 kr., subsidiært hæfte i to dage.



Det er yderst interessant, at en udtalelse af en sådanne karakter (seksuel krænkelse), findes af domstolen at kunne være krænkende over for Erik, både på tidspunktet for ytringen - men også i fremtiden. Æren er altså, for denne tidsperiode, af en sådanne bestyrket karakter, at den gør sig gældende livet igennem - hvorfor denne skal beskyttes.

Trods Eriks lave alder, herunder 5½ år, finder Landsretten at sådanne fremsatte sigtelser mod Erik vil kunne have betydning for ham, det resterende af hans liv. Vestre Landsret finder altså i dette henseende, at en ærekrænkende ytring kunne være så alt overvejende skadende for en så ungt individ, både nu og det resterende af livet, hvorfor dette understreger at æren i helhed, i denne tidsperiode, var af abnorm vigtighed.

#### 4.5. Daell-sagen

En afgørelse afsagt af højesteret under anden verdenskrig U.1943.518H omhandlede ugeskriftet »KAMPTEGNET«, hvor Redaktør Aage Henning Andersen og Forfatterinde Fru Olga Antoinette V. Eggers, Ansvarshavende Redaktør, i et utal af artikler om Daells Varehus, havde indeholdt ærekrænkende fremsættelser mod sagsøgeren Grosserer Peter Møller Daell og sagsøger Frøken Wasserman. Der er af dommen inddraget et udsnit af fremsættelserne mod Grosserer Peter Møller Daell og Frøken Wasserman:

*»I Nr. 3 uddybes dette ved Udtalelser om, at han handler efter Diktat fra Frøken Wassermann, i hvis Lomme hans Vilje siges at sidde, og han kaldes hendes »Lakaj«, ligesom han i Overskriften betegnes som »Jødelakajen«, hvad der i Bladets Mund og overfor den Læsekreds, Bladet henvender sig til, maa være det værste Skældsord, der kan bruges.«*

Det var utvivlsomt under henvisning til højesterets udtalelse at ytringen *jødelakaj* var egnet til at krænke Peter Møller Daells ære.

Det er interessant at Højesteret foretager en samlet vurdering af ytringen, herunder både ytringen i sig selv - men også omstændigheden hvorunder den fremkom, og dertil finder at fremsættelsen om *jødelakaj* findes værende det værste skældsord der kan bruges. Der tages altså forbehold for sigtelsen i sin helhed, men ligeledes det forbehold at bladets læsekreds var modstandere af det jødiske folk, hvorfor fremsættelsen af denne ytring fandtes at være så grænseoverskridende og af så grov karakter, at formålet til at krænke var umiddelbar, jf. kapitel 3.4.

Herudover blev der i artiklen fremsat følgende sigtelser og ringeagtsytringer:

*»De gengivne Artikler i Ugebladet »Kamptegnet«s Nr. 30, 3 og 7, for hvilke Sagsøgte Fru v. Eggers er ansvarlig, kan kun forstaas som en Sigtelse mod Sagsøgeren for Ægteskabsbrud med sin og sin Broders kvindelige Privatsekretær og for af hendes Ønsker at lade sig bestemme til ikke sagligt begrundede Handlinger overfor Finland, overfor sit Personale og overfor sine Kunder, hvorhos de indeholder Ringeagtsytringerne Jødelakajen, Pamperen, Hykler og hendes Lakaj. Artiklerne i Ugebladets Nr. 9 og 10, for hvilke Sagsøgte Andersen bærer Ansvar, og hvori der henvises til disse Artikler, uden at der paa nogen Maade tages Afstand fra eller blot Forbehold overfor dem, kan kun opfattes som en Tiltrædelse af Sigtelsen, og Artiklen i Nr. 10 indeholder en Uddybelse af Sigtelsen ved yderligere at insinuere, at Sagsøgeren giver.«*

Af sigtelser mod Frøken Wassermann fandtes det at Wassermann var ansvarlig for ægteskabsbruddet mellem Peter Møller Daell og dennes ekskone, samt at Frøken Wasserman skulle have haft indflydelse på at Daell havde stoppet sin hjælp til den finske befolkning.

Herudover fandtes det at udgør ringeagtsytringer at fremsætte fornærmelserne *»Jødelakajen, Pamperen, Hykler og Peter Møller Daell for hendes Lakaj«*.

Højesteret fandt sigtelserne fremsat over for sagsøger, at være grundløse, hvorfor disse var at anse som usande og udgjorde dermed en overtrædelse af bestemmelsens § 267 og § 268.

Begge parter fandtes skyldige for ærekrænkende ytringer og blev idømt 80 dages hæfte, samt bøde pålydende 4.000,00 kr. for lidelse, tort og ulempe.

Det kan udledes at ringeagtsytringer som *Jødelakaj, pamperen og hykler* samt en sigtelse om at Frøken Wasserman skulle have været skyld i bruddet mellem Grosserer Peter Møller Daell og hans daværende ægtehustru udgjorde en ærekrænkelse i 1943.

Skyld i brud mellem ægteskab, fandtes værende en sigtelse da der her var tale om en fremsættelse, der kunne føres sandhedsbevis på, altså om omstændigheden heraf var sand eller falsk, jf. kapitel 3.3.3. Domstolen granskede ligeledes i hvorvidt denne sigtelse havde nogen former for sandhed på sig, men måtte afvise sigtelsen, hvoraf det blev tilpligtet ugeskriftet at udgive en artikel i deres kommende udgivelse, hvori det skulle erklæres at deres sigtelser mod de sagsøgte blev offentligt trukket tilbage. Det findes dog interessant at en sigtelse om, hvorvidt man har været medvirkende til et brud mellem ægtefolk, i denne tidsperiode, kunne kategoriseres som ærekrænkende.

Herudover må det pointeres, da der var tale om en større offentlig udbredelse, grundet ugeskrift, fandt domstolen med rette formodning om, at ringeagtsytringerne ville være mere skadende end hvis var de forekommet ved en almen samtale indbyrdes mellem parterne. Dette findes interessant, da straffelovens § 267, stk. 2, udelukkende henleder til udbredelse ved fremsættelser af sigtelser, dog henviser juridisk litteratur til at bestemmelsen formentlig skal anses for værende gældende for ringeagtsytringer såvel som sigtelser i sin helhed, jf. kapitel 3.3.6.

Ugeskriftet blev udgivet i et oplag på 500 – 1000 styk, hvorfor dét at blive kaldt – og dermed offentligt anerkendt som en pamper eller en hykler, fandtes at være i en sådanne grad af ærekrænkende, at domstolen ligeledes krævede en artikel med offentlig tilbagetrækning af dette, for at rense sagsøgernes gode navn i sin helhed.

Det skal bemærkes, at fremsættelserne af ringeagtsytringerne såvel som sigtelserne, blev fremsat under anden verdenskrig, hvorfor dette formentlig har haft en bestyrket effekt på ønsket om rensning af sagsøgernes navne, da hvis sådanne ikke fandt sted, formentlig kunne have andre konsekvenser end *blot* ærekrænkelse.

#### 4.6. Dissens-sagen

I afgørelsen af Højesteret i U.1959.35/1H, blev sagsøgte, redaktør Ove Hoff (Hoff) sagsøgt for at have fremsat ærekrænkende sigtelser efter straffelovens § 267. Af sagens faktum fremgår det, at ugebladet *Gestapo-Fangen* med et nummer, i august 1957, indeholdte nogle artikler med omtale af sagsøgeren, instrumentmager Viggo Clemmensen (Clemmensen). Artiklernes ytringer var som følgende:

»Så meget har Clemmensen, der jo rejser landet rundt og taler imod kommunismen, dog fattet af den væsen og væren«,

»Alt for mange medlemmer har meldt sig ud i protest mod Clemmensen«,

»[...] og samtidig har forretningsudvalget vedtaget at suspendere nævnte herrer fra forretningen med øjeblikkeligt varsel«

»Hvem er egentlig instrumentmager Clemmensen? Hvilken gruppe tilhørte han under krigen? Ingen kender ham som modstandsmand af dem, jeg har talt med [...]«

Clemmensen gav udtryk for, at de ovenfor nævnte udtalelser i artiklerne, krænker hans ære - da det, ifølge ham selv, fremstillede ham som en dum og kedelig person, som man skulle tage afstand fra. Herudover var meddelelsen om suspension ifølge Clemmensen direkte usand, samt at det rejste spørgsmål om hans indsats under krigen, var ensbetydende med en beskyldning imod ham for urigtigt at have angivet, at have gjort en indsats i modstandsbevægelsen – og følgelig at have gjort sin indsats i internationalt arbejde under urigtige forudsætninger.

Hoff havde imidlertid, som begrundelse, anført at ingen af de udtalelser om Clemmensens forhold, rummer nogen former for sigtelse mod ham, ej heller for agtelsesforringende forhold eller nogen ringeagtsytring.

Landsretten fandt ikke at udtalelserne om at Clemmensen ikke havde taget del af modstandsbevægelsen indeholdt nogen ærekrænkende sigtelser eller ringeagtsytring til trods for at det fandtes beviseligt at Clemmensen havde taget del af modstandsbevægelsen.

Højesteret stadfæstede landsrettens resultat dog med dissens (3-2).

Tre dommere bemærkede, at med hensyn til den omtale, der indledes med ordene »*Hvem er egentlig instrumentmager Clemmensen?*«, fandt disse dommere, at der ikke heri med sikkerhed kan indlægges en sigtelse mod appellantens – for at have ladet sig vælge til formand for foreningen og taget del i dennes virksomhed under urigtig angivelse af, at have deltaget i modstandsbevægelsen. Disse tre dommere fandt ligeledes at ingen af de førnævnte ytringer om Clemmensen kunne kategoriseres som værende ringeagtsytring eller sigtelse, hvorfor de tre dommere mente at landsrettens dom skulle stadfæstes.

Mindretallet udgørende af to dommere, fandt dog at artiklen der begyndte med »*Hvem er egentlig instrumentmager Clemmensen?*«, for værende åbenbart at denne artikel med naturlighed måtte læses som et forsøg på at sprede tvivl om, hvorvidt Clemmensen havde været medlem af modstandsbevægelsen – for dermed at give udtryk for, at han havde skaffet sig en stilling i foreningen, som ikke tilkom ham. Dommerne fandt at det over for Clemmensen må anses som en ærekrænkende sigtelse, når han ubestridt havde virket aktivt i modstandsbevægelsen under besættelsen. Disse dommere fandt derfor at Hoff havde fremsat ærekrænkelse over for Clemmensen, jf. straffelovens § 267, stk. 1.

Ved spørgsmål vedrørende sigtelsen - skal det foranledige til, et spørgsmål om sigtelsens objektive forståelse, når selv højesteret har så to abnormt uforenelige forståelser af

straffelovens § 267. Sigtelser medfører et krav om sandhedsbevis, heraf om det kan findes sandt eller falsk. Normalt vil tro på en sigtelses beviselighed diskulpere, men ikke tro på sigtelsens sandhed i sin helhed.

Imidlertid forekommer der dissens blandt dommerne om, hvorvidt der faktisk foreligger en sigtelse heraf gennem ovenstående fremsættelse, hvilket gør at selve begrebet sigtelse, i denne dom, i sin helhed fristes til at foranledige dommernes mere subjektive vurdering end objektive vurdering, da juridisk litteratur og straffelovsbestemmelsen heraf, henviser til, at såfremt der kan rejses spørgsmål om sigtelsens sandhed eller usandhed, så foreligger der i det hele billede en sigtelse. Dommen henleder dermed til, at når både landsretten – og tre dommere ved højesteret finder at der ikke foreligger en ærekrænkende sigtelser og dermed den sagsøgte uskyldig, foreligger der et vist subjektivt element blandt dommerne, i deres søgen om hvorvidt der foreligger en ærekrænkelse eller ikke. Dette i medfør af at to dommere finder sagsøgte skyldig for overtrædelse af Viggo Clemmensens ære.

Diskussionen heraf må derfor henledes til egnetheden af fremsættelsen, hvilket således indebærer at kravet om en den personlige ære i form af subjektiv- og objektiv forstand, skal være egnet til at være krænkelse, nærmere betegnet en kumulativ krænkelse af disse to parameter, jf. kapitel 3.6. Der skal foretages en generel vurdering af egnetheden af udtalelsen ved de nærliggende omstændigheder, og dertil foretages en subjektiv vurdering af dommerne om, hvorvidt udtalelsen objektivt er egnet til at krænke en persons ære. Det må konkluderes ud fra højesteretsdommen, at ledende eller spørgende artikeloverskrifter som ikke *direkte* fremsætter ærekrænkende ytringer, i overvejende tilfælde, ikke kan antages for værende ærekrænkende. Eftersom at Højesteret ikke fandt at fremsættelserne bar præg af sigtelse mod Clemmensens, blev spørgsmålet om udbredelse ikke taget til følge, trods at artiklen, blev udgivet i et ugeskrift.

#### **4.7. Retorsion-sagen**

I afgørelsen af Højesteret i U.1958.1182H, blev der efter en juletale i radioen af Politikens chefredaktør Hakon Stephensen (Stephensen), der blandt andet berørte undertrykkelsen af det ungarske oprør, rettet af forfatteren Hans Scherfig (Scherfig), der virker som journalist ved dagbladet *Land og Folk*, et grov angreb mod redaktøren og Politiken. Dette angreb blev besvaret i Politiken af bladets medarbejder Poul Møller (Møller), dels under Politikens fane – dels under eget navn. Møller benyttede om Scherfig betegnelsen »en citatfusker og ordbedrager«.

Hans Scherfig kommenterede Hakon Stephensens tale i en artikel i *Land og Folk*, hvori det bl.a. fremgik,

*» [...] Det er en mindefest for den oprører, som kaldte de skriftkloge for hyklere og øgleyngel, og som lærte, at det er vanskeligere for en kapitalist at komme i himlen end for Hakon Stephensen at komme gennem nåleøjet«*

Dertil svarede Politiken, herunder Poul Møller,

*»Den gode Hans Scherfig gør selv gode gerninger, uden sart hensyntagen til, om han øver vold mod sandheden. Han er en citatfusker og en ordbedrager [...]«*

*»Hans Scherfig kan godt være uforsonlig, men ikke specielt mod uretten. I det sidste par måneder har han logret for uretten. Han har bjæffet til piskens pris, han har løftet ben mod ret og menneskelighed, og selv om han stadig snærrer, betyder det ikke noget. Han er bare en lydig skødehund«*

Landsretten bemærkede, at der måtte gives sagsøgeren medhold i, at de tre sidste sætninger i Knud Poulsens artikel vedrørende referencen til værende en skødehund, måtte betegnes som værende ærefornærmende ringeagtsytringer mod sagsøgeren. Der blev derfor ikke stillet spørgsmål til sandhedsbevis for disse udtalelser, og da de heller ikke på andet grundlag kan ses for værende berettigede, måtte disse ytringer henføres under straffelovens § 267.

Sagsøgte Poulsen har dernæst sigtet sagsøgeren for, at han ikke har vist hensyntagen til sandheden – og at han gentagne gange har fremsat usandheder og ringeagtsytringer. Retten fandt, at nogle af sagsøgerens udtalelser i avisartiklerne indeholdte utilbørlige angreb på den borgerlige presse – og i særdeleshed på Politiken og dette blads medarbejdere. Heraf havde Scherfig skrevet en artikel med udtalelser såsom *»at den danske borgerpresses kolde skrivekarle har udvist en sjofelhed som var hidtil uset udenfor Hitlers Tyskland«*, og i selvsamme artikel anvendt udtryk som *»hyklere«* og *»øgleyngel«*.

Retten fandt at de af Poulsen fremsatte ringeagtsytringer mod sagsøgeren må anses fremkaldt, ved utilbørlige angreb på Politiken, hvorfor straffen for ærekrænkelse efter straffelovens § 267 måtte bortfalde. Der var altså tale om retorsion, hvorved landsretten fandt af begge parter var, så at sige, *»lige gode om det«*, hvorfor ingen af parterne kunne ifalde strafansvar, jf. daværende straffelovs § 272.

Sagsøger Hans Scherfig ankede dommen til Højesteret, hvoraf der forekom dissens blandt de syv dommerne.

Fem af dommerne stadfæstede landsrettens afgørelse, med den bemærkelse af de tilkendegav ringeagtsytringerne i sin helhed fra begge parter – men mente at der forelå retorsion parterne imellem, hvorfor straffen burde bortfalde.

Én dommer bemærkede, at én af de mange sigtelser mod sagsøgeren havde ringeagtende karakteristisk, hvilket falder ind under straffelovens § 267. Dog var dommeren enig med de resterende fem dommere, hvorfor også denne dommer mente at der forelå retorsion parterne imellem.

Den sidste dommer bemærkede, at størstedelen, af de ytringer som sagsøgeren fandt som sigtelser, ikke ifølge denne kunne antages for at være sigtelser.

Højesteret fandt, at Landsrettens dom skulle stadfæstes – dog at udtrykkende »en citatfusker og en ordbedrager« skulle kendes ubeføjet – men at straffen herfor bortfaldt som følge af retorsion.

Af sagen kan udledes, at uagtet gerningsindholdet i straffelovens § 267 er realiseret, kan der alligevel være straffrihed ved henvendelse til retorsion. Dette er i overensstemmelse med den juridiske litteraturs opfattelse, hvorledes såfremt der gøres gengældelse på det ærekrænkende element, kan der ske strafbortfald, jf. kapitel 3.2.4.

Endvidere kan det af dommen udledes at det ofte ikke er afgørende hvad ytringen indeholder, men nærmere dens form. Havde man formuleret sig anderledes i stedet for f.eks. at skrive om Hans Scherfig at være en citatfusker og ordbedrager, skrevet at citeringen var vildledende, ville der ikke have udgjort en ærekrænkelse.

#### **4.8. Eide-sagen del (2/2)**

I en afgørelse U.1965.440H, havde sagsøgte, højesteretssagfører Th. Thorsteinsson, udgivet en bog med titlen »En Skandalesags Historie« med undertitlen »Eide-sagen og dens udløbere 1931-39« som udkom i 1962. Bogens hovedtema var en i 1935 pådømt offentlig straffesag angående æresfornærmelser over for en dommer, herunder Eide. Sagen vakte betydelig opsigt, angående æresfornærmelse af den daværende byretsdommer Valdemar Eide, for hvem

sagsøgte var advokat. Blandt de indblandede i straffesagen var revisor Thorvald Wordenskjold Nørregaard, herunder sagsøger.

I bogen blev der refereret til den procedure som fandt sted under straffesagen, som fandtes at omtale de sigtelser, der var baggrunden for den bedragerisag hvori sagsøgeren var blevet frifundet.

Retten fandt imidlertid ikke, at den saglige kritik af sagsøgerens handlemåde, som sagsøgte offentligt under straffesagen fremkom med i byretten, var en så nærgående karakter, at sagsøgte skulle være afskåret fra – som led i en samlet fremstilling af straffesagens forløb, at skulle være afskåret fra at give en korrekt referat fra straffesagen.

Sagsøgeren mente at ved at udgivelse af bogen – og ved inddragelse af et præcist referat heraf, at der igen blev sået tvivl om dennes medvirken til straffesagen. Der er deraf betegnet tale om en sigtelse. Landsretten fandt at de 2-5 citerede udtalelser der gjorde sig gældende i referatet, kunne anskues som sigtelser mod sagsøger, for forhold, der var egnede til at nedsætte ham i medborgeres agtelse.

Der forekom imidlertid dissens blandt dommerne i højesteret, hvorved at fem dommere bemærkede, at sagsøger i byrettens dom i 1935 blev frifundet for tiltalte for bedrageri i forbindelse med et forretningssalg, og der blev tilkendt ham erstatning for uforskyldt anholdelse og fængsling under sagen; måtte det findes således at sagsøgte ved nu i sin bog at optage det udførlige referat af den karakteristik, at have overskredet grænserne for ytringsfriheden – som litterær behandling af ældre retssager måtte kunne begrundes. Af disse grunde anførte de fem dommere for at pålægge appellantens at betale 1.200,00 kr. i sagsomkostninger for Højesteret til indstævnte.

To dommere fandt imidlertid de påklagede udtalelser som fremtrådte i bogen, alene som led i referatet, ikke måtte findes således, at de kunne opfattes sådan, at sagsøgte opretholdt og gentog de sigtelser i de udtalelser, mod sagsøger, hvorfor der ikke var tale om en ærekrænkelse.

Af dommen kan det udledes at der forekommer en almen dissens blandt dommerne, når bestemmelsen omhandler § 267. Da bestemmelsen ikke har en facitliste – eller betingelser der skal være opfyldt, er bestemmelsen egnet til dommerens egen subjektive vurdering. Dette gør sig tydeligt gældende ved denne uenighed der fandtes blandt dommerne i højesteret. Der foreligger altså allerede i denne tid en klar usikkerhed blandt endemålet af denne bestemmelse,



da det ærekrænkende element kun kan vejes op mod det subjektive element, og dermed aldrig blive statisk – da dommens resultat vil være vævende alt efter hvilken instans sagen behandles i – og hvilken dommer der tildeles hertil.

Modsætningsvis hvad der forinden har gjort sig gældende i praksis, finder domstolen nu, at et konkret gengivelse ved referat af en straffesag – uden direkte benævnelse af sigtede, for ikke at være et brud mod straffelovens § 267. Dette underbygger blot tesen om, at der ikke forekommer nogen facitliste angående det element for, hvornår en betingelse for ærekrænkelse faktisk er overskredet.

#### **4.9. Boligsvindler-sagen**

I afgørelsen U.1971.645B, havde et dagblad udarbejdet et referat om en tidligere dømt boligudlejer. Af referatet var gengivet at sagsøgeren var dømt for bedrageri, underslæb, dokumentfalsk. Sagsøgeren sagsøgte dagbladet for at have krænket dennes ære, hvilket dertil havde skadet sagsøgeren i hans næring, som ejendomshandler, ved at dagbladet skulle have kaldt sagsøgeren for, boligsvindler og dennes virksomhed for boligsvindel.

Byretten finder imidlertid at denne sigtelse - ikke kan antages for at være helt uden grund. Byretten ligger herunder vægt på Sagsøgers tidligere pådømte forholds beskaffenhed - samt hertil sagsøgerens ulovlige virksomhed, hvorfor udtalelserne ikke måtte antages for at være ubeføjede - og Sagsøgte heraf frifandtes.

Denne sag er essentielt for at understrege de forebyggende parameter for udmåling af en ærekrænkelse. Domstolen finder det her vigtigt at understrege, hvorvidt at »svindler« i praksis må findes at være i sådanne betydning, at trods dette, måtte for sagsøger findes værende krænkende, stadig har et vis element af sandhed i sig, hvorfor det ikke kan statuere krænkelse af dennes ære - da det for dommerne heraf må forstås således, at æren allerede må anses for krænket som følge af de tidligere- og nuværende dom(me).

#### **4.10. Sammenfattende**

Det kan af ovenstående retspraksis konkluderes, at domstolene fandt beskyttelsen af æren for værende betydelig beskyttelsesværdig. Dette fremgår klart, når domstolene finder udtalelser, som »*citatfusser, pamperen, åndelig gøgler*« og sågar ved at der foreligger dissens ved udtalelsen »*Hvem er egentlig instrumentmager Clemmensen?*« for værende ærekrænkende. I

samme ombæring fandt domstolen, ved sagen om den utterlige dreng, at en krænkelse af drengens ære måtte findes at være så bebyrdende, at denne fandtes skadende ved både krænkelsen, men også for drengens fremtidig liv, da det som følge heraf kunne have store konsekvenser. Krænkelsen af æren fandtes altså værende gældende hele livet for det enkelte individ; og ikke blot en krænkelse som gjorde sig kortvarigt gældende. Domstolene er således villige til at gå langt for at beskytte en persons ære mod at blive tilsværtet, uanset om udtalelsen kan anses som en ringeagtssytring eller en sigtelse.

Det vækker endvidere underen at ingen af de ovennævnte domme, i deres udtalelse benævner ytringsfriheden, som en modpart til selve krænkelsen, da ytringsfriheden har været forankret i grundlovens § 77 siden 1849. Det er utvivlsomt at domstolene bevidst har valgt at negligere hensynet til ytringsfriheden i denne periode. Dette bevidner om ærens unægtelige betydning både for det enkelte individ og for samfundet som helhed i den analog sammenhæng.

Der forekommer ligeledes, i langt størstedelen af ovenstående retspraksis ikke tvivlsspørgsmål om hvorvidt krænkeren har haft forsæt til at udbrede den egentlige krænkelse. Dette forholder sig, formentlig, således fordi at udbredelsen sker i sammenhold med udgivelse af artikler i enten ugeskrifter eller dagblade. Det er heraf vigtigt at have in mente, at for at sådanne udtalelser kunne publiceres - og derved skabe offentlig udbredelse, måtte man som krænker først tage kontakt til en avis eller journalist, for dermed at fortælle sit ønske og udgivelse af artikel og derefter at få denne sendt til tryk. Der er altså tale om en lang proces, hvoraf man som krænker har haft unægtelig lang tid til at vurdere, hvorvidt man ønsker at stoppe processen; eller hvorvidt man ønsker at fortsætte med udbredelsen heraf. Spørgsmålet om forsæt har derfor ikke, for domstolene, været nødvendig at klarlægge, da en sådanne udbredelse af ærekrænkende ytringer, ikke vil kunne være forekommet ved en fejl.

Det kan endvidere konkluderes ud fra gennemgangen af retspraksis, at der i langt størstedelen af sagerne rejses privat påtale, når krænkelsen kan foranledige problematikker forbundet med dennes hverv. Der forekommer ganske få undtagelser, herunder blandt andet Utterlig dreng-sagen, men det må nærmere anses som et særtilfælde, frem for alment gældende retspraksis.

Afslutningsvis kan det konkluderes, at strafstørrelsen i ovenstående retspraksis, må antages for værende eksorbitant, da der forekommer domme med afgørelse om straf pålydende helt op til

fire måneders frihedsstraf, samt bødepålæg på op til 30.000,00 kr., hvilket må kategoriseres som værende ganske bebyrdende for den krænkende i denne tidsperiode.

## 5. Nugældende straffebestemmelse

Den nugældende straffebestemmelse om ærekrænkelser har følgende ordlyd:

### § 267

*»Den, der fremsætter eller udbreder en udtalelse eller anden meddelelse eller foretager en handling, der er egnet til at krænke nogens ære, straffes for ærekrænkelse med bøde eller fængsel indtil 1 år, jf.*

*dog §§ 268 og 269.«*

Bestemmelsen har alene gennemgået en sproglig modernisering uden en ændring af det materielle indhold. Som noget nyt har lovgivere valgt at benytte en bred formulering af straffelovens § 267, således at bestemmelsen omfatter alle former for ytringer uanset hvordan de måtte være fremsat eller udbredt, hvad enten det er på skrift, tale, handling, billede og så videre.

Sondringen mellem ringeagtsytringer og sigtelser er helt udgået af den nye bestemmelses ordlyd. Dette skal ses i lyset af Danmarks inkorporering af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention i 1992. Hertil følger en dynamisk praksis fra EMD, som i sager vedrørende ærekrænkelser anvender en ikke meget anderledes sontring, end den som de danske domstole har anvendt siden 1866. De danske domstole har siden inkorporeringen foretaget en harmoniserende fortolkning således at straffeloven fortolkes i overensstemmelse med EMRK og EMDs praksis. Dertil skal nævnes at der i EMD ikke sondres mellem sigtelser og ringeagtsytringer, men i stedet faktiske kendsgerninger (statement of facts) og værdidomme (value judgement). Dette kan udledes af sagen *Lingen V Austria case of 8 july 1986*.

I afgørelsen havde Lingen i et Østrigsk magasin fremsat følgende udtalelser om den østrigske kansler:

*»übelsten Opportunismus«*

*»unmoralisch«*

*»würdelo«*

*Oversat til dansk vil udtalelserne være svarende til  
»kvalmende opportunisme«, »umoralsk« og »uden værdighed«.*

Her fastslog menneskerettighedsdomstolen om sondringen mellem value judgment og statement of facts følgende:

*§ 46: ». a careful distinction needs to be made between facts and value-judgements. The existence of facts can be demonstrated, whereas the truth of value-judgements is not susceptible of proof. «*

Som det fremgår af præmisserne indeholder statement of facts en påstand om fakta, der principielt kan bevises eller modbevises, hvorimod value judgment, der er et udtryk for en mening eller en vurdering, som indeholder et subjektivt præg hverken kan direkte bevises eller modbevises.<sup>55</sup> Sondringen er således ikke helt identisk med sondringen mellem ringeagtsytringer og sigtelser, da en ringeagtsytring modsat værdidomme ikke referer til noget bestemt og ikke har noget meningsindhold, men er for så vidt snarere en handling.<sup>56</sup> Fællesnævneren for ringeagtsytringer og værdidomme er alene at ytringer, som kan karakteriseres som værdidomme eller ringeagtsytringer ikke kan lade sig efterprøve objektivt. Problemet opstår ved, at der i forhold til straffelovens bestemmelser, er mange sigtelser som netop vil være eller indeholde værdidomme.

Selvom sondringen ikke længere er bevaret i bestemmelsens ordlyd, er ærefornærmende ringeagtsytringer stadig omfattet af bestemmelsen, da afgørende for en ærekrænkelse er, om en ytring eller handling objektivt er egnet til at krænke en persons ære.

Endvidere fremgår det af bestemmelsens ordlyd at den skal læses i sammenhæng med straffelovens §§ 268 og 269. Det skal sporadisk nævnes at straffelovens § 268 er strafskærpende ved udbredelse i et massemedie eller såfremt en beskyldning er usand, herunder bagvaskelse. Straffelovens § 269 omhandler straffrihed ved sandhedsbevis.

Desuden skal bestemmelsen, om ærekrænkelser, nu afvejes mellem på den ene side hensynet til individets ytringsfrihed efter EMRK artikel 10 og på den anden side andres personers gode

---

<sup>55</sup> Jørgensen, Oluf m.fl.: "Mediejura", 2022, 5. udg., side 254.

<sup>56</sup> Schaumburg-Müller, Sten: "Gælder straffelovens bestemmelser om ærekrænkelser? U2002B", 2002, side 2.

navn og rygte eller rettigheder, som er selvstændigt beskyttet i EMRK artikel 8. Dette kan udledes af blandt andet afgørelsen Axel Springer VS Germany præmis 87, hvoraf det fremgår af præmissen:

*“in cases such as the present one the Court considers that the outcome of the application should not, in principle, vary according to whether it has been lodged with the Court under Article 10 of the Convention by the publisher who has published the offending article or under Article 8 of the Convention by the person who was the subject of that article. Indeed, as a matter of principle these rights deserve equal respect “*

Det var først i U.1997.259/2H, at Højesteret for første gang fortolker bestemmelsen om ærekrænkelser i lyset af konventionen, herunder foretager en afvejning mellem artikel 8 og 10. I afgørelsen havde en journalist og en redaktør af lokalavisen i en årrække bragt en artikelserie, der bidrog til afdækningen af kritisable forhold, hvor en bygherre og en ejendomsmægler under urigtige forudsætninger havde formået, at få nogle privatpersoner til at købe boliger. Herudover havde lokalavisen gengivet dele af en klageskrivelse, som en af køberne havde indgivet til advokatnævnet og i kopi afleveret til lokalavisen. I klageskrivelsen fremkom køberen med injurierende udtalelser om tre advokater, der havde bistået hende under et sagsanlæg mod sælgerne.

Blandt andet havde køberen udtalt følgende om de tre advokater:

*»Uhæderlige, uærlige og uanstændige«.*

*»De har kort og godt opført sig som gemene bondefangere og plattenslagere al den stund, at de har udnyttet deres »klients« uvidenhed på det groveste«.*

Højesteret frifandt lokalavisen med følgende begrundelse:

*»Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er ved lov nr. 285 af 29. april 1992 inkorporeret i dansk ret. Bestemmelserne i straffelovens §§ 267-269 må således læses i lyset af ytringsfrihedsbestemmelsen i konventionens artikel 10. Begrænsninger i ytringsfriheden – herunder i form af straffebestemmelser – kan derfor kun ske i det omfang, de »er nødvendige i et demokratisk samfund« af hensyn bl.a. til beskyttelse af »andres gode navn og rygte«. I afvejningen af hensynet til ytringsfriheden over for hensynet til beskyttelsen mod ærekrænkelser, må det – hvor det som her drejer sig om ytringer i medierne – særligt indgå, at der ikke opstilles begrænsninger, som hindrer medierne i på rimelig måde at udfylde rollen som offentlighedens kontrol- og efter og i øvrigt af de grunde, der er anført af landsrettens mindretal, tager Højesteret Vagn Nygaards og Mette Ørum Andersens frifindelsespåstande til følge.«*

Af ovenstående præmis kan det direkte udledes at de danske domstole, utvivlsomt, har en pligt til at læse bestemmelserne om ærekrænkelser i straffeloven i lyset af artikel 8 og 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det kan endvidere udledes af ovenstående præmis, at medierne indtager en særlig rolle som offentlighedens »*public watch dog*«, og derfor skal disse også have en mere vidtgående adgang til at udfylde rollen som offentlighedens kontrol, hvorfor disse må have en videre ytringsfrihed end private personer uden åbenbar offentlig interesse.

## 6. Ærekrænkelse I en digital tidsalder

I dette kapitel gennemgås retspraksis om digitale ærekrænkelser, som på tilsvarende måde i kapitel 4 om ærekrænkelser i en analog sammenhæng, vil belyse omfanget samt strafværdigheden af ærekrænkelser efter internettets udbredelse. Det vil tillige undersøges hvilke momenter domstolene i denne tidsalder lagde til grund i deres vurdering, herunder om en ærekrænkelse skulle anses som at være strafskærpende eller straffri. Slutligt foretages en sammenfatning af kapitlet.

### 6.1. Advokat-klagen

I dommen U.2006.2803Ø blev et selskab, B ApS dømt efter straffelovens § 267, stk. 1, for at have fremsat sigtelser mod en advokat på internetadressen [www.advokatklager.dk](http://www.advokatklager.dk). Fremsættelsen af sigtelserne skete i forbindelse med at advokaten tidligere havde repræsenteret selskabets B ApS, som endte i et forlig. B var ikke tilfreds med den bistand, som advokaten havde ydet i retssagen. Selskabet B ApS åbnede i den forbindelse en hjemmeside på en internetadresse [www.advokatklager.dk](http://www.advokatklager.dk), hvori denne anførte følgende ærefornærmende sigtelser mod advokaten:

*»Advokat A har begået groft brud på god advokatskik, og har modarbejdet sin klients interesser.«*

*»Advokat A har skadet sin klient, for at redde sit eget skind.«*

Tillige havde selskabet indsat fotos af advokaten A og af hans forretningsadresse, samt angivet hans navn og adresse på advokatfirmaet. Advokaten havde op til stævningen forgæves prøvet at få selskabet til at fjerne hjemmesiden.

Byretten foretog en samlet vurdering af udtalelserne og fandt at disse udtalelser ikke kun er udtryk for en faglig kritik af sagsøgerens arbejde som advokat, men at udtalelserne også indeholdt ærekrænkende sigtelse, som er egnede til at nedsætte sagsøgeren i medborgeres agtelse, jf. straffelovens § 267.

Der blev i byretten lagt vægt på, hvad læseren fik af indtryk af de udtalelser, som fremkom på hjemmesiden [www.advokatklager.dk](http://www.advokatklager.dk) og at indtrykket var, at advokaten i sit virke har gjort sig skyldig i groft brud på god advokatskik.

Derudover fandt byretten, at udtalelserne kunne være straffri i medfør af straffelovens § 269, stk. 1, første led, såfremt sagsøgte havde udtalt en faglig kritik uden at anvende udtryk som de foreliggende, der måtte karakteriseres som unødigt krænkende. Ytringerne var derfor heller ikke berettiget efter EMRK artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Sagsøgte blev dømt til at betale 10 dagbøder á 500,00 kr.

Med hensyn til strafudmålingen fandt byretten det som en skærpende omstændighed at ytringerne fremkom på internettet, på hjemmesiden [www.advokatklager.dk](http://www.advokatklager.dk), og at udtalelserne ikke blev fjernet trods flere anmodninger herom. I formildende retning lagde byretten til grund at udtalelserne alene var tilgængelig på internettet i en uges tid.

Landsretten stadfæster byrettens afgørelse.

Af dommen kan det udledes, at der ved vurderingen af om udtalelser er ærekrænkende, må udtalelserne ses i lyset af, hvad en almindelig læser danner sig af indtryk. Her var det utvivlsomt, at når der skrives at advokaten har gjort sig skyldig i groft brud på god advokatskik, frembragte dette alene dét indtryk, som sætningen var formuleret. Retten illustrerer hvorledes at den sproglige elegance er afgørende, for hvorvidt der er sket en ærekrænkelse. I begrundelsen nævner retten, at sagsøgte kunne have formuleret sig anderledes i dennes udtalelse af faglig kritik over for advokatens arbejde, som ikke er unødigt krænkende. Det er dermed ikke indholdet af udtalelsen der er afgørende, men formuleringen heraf. Det kan endvidere udledes, at retten foretager en samlet afvejning mellem på den ene side beskyttelsen af den krænkedes ry og omdømme - og på den anden side står hensynet til ytringsfriheden i EMRK artikel 10, i forhold til om udtalelsen skal være straffri efter daværende straffelovs § 269.

Særlig interessant er, at retten i deres præmisser finder at udtalelser, som er fremsat på internettet udgør en skærpende omstændighed. Det at retten i formildende retning tillægger det vægt, at udtalelserne alene var tilgængelige på internettet i en uges tid, må antages at være en konkret vurdering i forhold til, at udtalelserne var fremkommet på hjemmesiden [www.advokatklager.dk](http://www.advokatklager.dk). Retten vil formentligt komme frem til et modsat resultat, såfremt at udtalelserne var fremkommet på et social medie, såsom Facebook, Instagram eller andet, hvor krænkelsen må siges at være væsentligt mere skadelig og udsat over for større udbredelse, end hvad der må forventes på en hjemmeside, som [www.advokatklager.dk](http://www.advokatklager.dk), som ikke giver adgang til hverken at dele eller kommenterer opslaget og som har væsentlig færre besøgende på deres hjemmeside.

## 6.2. Den radikale islamist

I en nyere afgørelse afsagt af Højesteret i U.2021.3737H blev tre medlemmer af Folketinget sagsøgt for at have fremsat ærekrænkende sigtelser i medfør af straffelovens § 267, jf. § 269, stk. 1, mod en direktør, offentlig debattør og kvindelig imam, Sherin Khankan. Det, som lå til grund for udtalelserne var, at Sherin Khankan, som var direktør i Exitcirklen i februar 2017, havde ansøgt om tildeling af 680.000,00 kr. i statspuljemidler til brug for arbejde med æresrelaterede konflikter. I den anledning havde de tre medlemmer af folketinget, herunder Nasser Khader, som på daværende tidspunkt var udlændinge- og integrationspolitisk ordfører for Det Konservative Folkeparti, fremsendt en mail til andre ordførere fra andre partier, hvor i følgende udtalelser fremgik:

*»A er også kendt for ikke at afvise sharialov, som hun mener er foreneligt med dansk lovgivning«*

*»A har i 2011 forsvaret piskeslagsstraffen for utroskab«*

Derudover havde Nasser Khader i oktober og 1. december 2017 fremsendt en række andre udsagn om Sherin Khankan, i et Facebook opslag herunder:

*»[...] islamistiske generalieblad«*

*»[...] A's fortid som radikal islamisk...«*

*»[...] og A's sorte islamistiske fortid«*

*»Islamisten A fortsætter med at lyve, manipulere og klynke om sagen om E«*



Sagen blev først anlagt ved Københavns Byret, som herefter ved kendelse henviste sagen til behandling ved landsretten efter retsplejelovens § 226, stk. 1.

Landsretten finder at de e-mails, som er fremsat over for andre folketingsmedlemmer, under folketingets domænenavn, må betragtes som værende en intern e-mail. Landsretten anfører at sagsøgte derfor havde tillid til, at e-mailen forblev intern, og at indholdet ikke skulle offentliggøres. Landsretten frifinder de tre folketingspolitikere efter henvisning til grundlovens § 57, 2. pkt., idet de sagsøgte under ingen omstændigheder vil kunne drages til ansvar, uden Folketingets samtykke. Landsretten understreger dog, såfremt folketingsmedlemmet uden for Folketinget imidlertid gentager, hvad han har anført i e-mailen, vil han kunne blive ansvarlig efter de almindelige regler. Det forudsætter dog at folketingsmedlemmet har haft et ønske om at videreudbrede sine ytringer.

For så vidt angår udsagnene i Facebook-opslaget finder landsretten, at der skal foretages en vurdering af, om de om daværende bestemmelse i straffelovens § 267 er overtrådt.

Landsretten foretager en vurdering af, om de fire udsagn er egnede til at nedsætte A i medborgeres agtelse. Ved vurderingen lægger landsretten vægt på hvordan en almindelig læser og tilhører vil opfatte udtalelserne ud fra deres indhold og kontekst, jf. U 2016.151H.

Landsretten finder i forhold til udsagn nr. 1, 3 og 4 (*»islamistiske generalieblad«*, *»fortid som radikal islamist«* og *»sorte islamistiske fortid«*), som indgår i Facebook opslaget, at disse udsagn giver den almindelige læser et indtryk af, at A i hvert fald på et tidspunkt har været islamist eller involveret sig i aktiviteter af islamistisk karakter. Tillige finder landsretten, at udtalelserne skal ses i sammenhæng med, at A tidligere har undervist på en muslimsk friskole, der fik frataget sit statslige tilskud som følge af stærkt problematisk undervisningsmateriale om hellig krig og tilknytning til Hizbolah, og at A fire måneder efter nedbrændingen af den danske ambassade i Damaskus gik til møder med Hizb ut- Tahrir, som ville i krig mod Danmark, og som kæmper for at få indført Kalifatet i Danmark.

Landsretten finder at samtlige udsagn er egnede til at nedsætte A i medborgeres agtelse, og at udsagnene er sigtelser i dagældende straffelovens § 267 forstand.

Spørgsmålet for Landsretten var herefter, om udsagnene var berettiget efter straffelovens § 267, jf. § 269, stk.1, som fortolkes i lyset af artikel 8 og 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Ved vurderingen heraf tillægger landsretten det betydning, at de fire udsagn er fremsat i forbindelse med en offentlig debat om tildeling af statspuljemidler og politikeres indblanding heri, hvilket findes at være af væsentlig samfundsmæssigt interesse.

Det kan derfor ikke kræves, at der føres fuldt sandhedsbevis, idet udtalelserne henset til deres karakter dog fortsat må hvile på et tilstrækkeligt faktuel grundlag.

Landsretten finder på baggrund af de fremlagte artikler, som A har udtalt sig til og - for fleres vedkommende - selv har skrevet, og sagens øvrige oplysninger sammenholdt med forståelsen af de udsagn, som B har fremsat, at der har været et tilstrækkeligt faktuel grundlag for de omhandlede udsagns fremsættelse.

Landsretten fandt, efter en samlet afvejning på den ene side hensynet til B's ytringsfrihed, jf. artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, over for hensynet til A's omdømme, jf. artikel 8 i samme konvention, at de fire udsagn var berettigede efter straffelovens § 267, jf. § 269, stk.1.

Højesterets flertal (6-7) når frem til samme resultat, som Landsretten og ligger følgende præmis til grund:

*»[...] der foreligger ikke nogen fast og entydig definition af udtrykket »islamist«, men vi finder, at en almindelig læser må antages at forbinde udtrykket med en person, der mener, at islam skal være fundamentet for samfundets indretning. B har herudover knyttet udtrykkene »radikal« og »sorte« til sin omtale af A som islamist, og disse udtryk må naturligt forstås således, at A har bekendt sig til mere ekstreme former for islamisme. Under disse omstændigheder tiltræder vi, at der er tale om ærekrænkende sigtelser mod A, jf. straffelovens § 267.«*

Højesteret foretager herefter, en afvejning om udsagnet var berettiget efter straffelovens § 267, jf. § 269, stk. 1, og når frem til at B's udsagn har haft et tilstrækkeligt faktuel grundlag til støtte for sine udsagn og anfører i deres begrundelse at:

*»A's generelt holdte og til dels vekslende udsagn om forholdet mellem islam og politik har kunnet efterlade en uklarhed om, hvilken nærmere rolle i samfundet islam efter hendes opfattelse bør spille og hvordan. Hertil kommer, at A's udtalelser med forklaringer om det religiøse grundlag for piskeslagsstraf for utroskab har kunnet efterlade en uklarhed om hendes egen holdning hertil. Og hendes udtalelser om Hizb-ut-Tahrir har kunnet efterlade en uklarhed om hendes syn på Hizb-ut-Tahrirs rolle i det demokratiske danske samfund«*

Der er flere relevante betragtninger, som kan udledes af Højesterets afgørelse, særligt vedrørende ærekrænkelser i en digital sammenhæng.

For det første finder både landsret og Højesteret at sigtelserne, som florerer på folketingspolitikernes interne e-mails, ikke kan gøres til genstand for retsforfølgning efter straffelovens § 267, som følge af folketingsmedlemmernes parlamentarisk immunitet, jf. grundlovens § 57, stk. 2. Det interessante herved er, at landsretten alligevel tager stilling til sagens udfald, såfremt at sigtelserne i e-mailen kunne gøres til genstand for retsforfølgning. I landsrettens præmis findes det, at sagsøgte havde tillid til, at e-mailen forblev intern, og at indholdet ikke skulle offentliggøres. Retstilstanden, som gjorde sig gældende i analog sammenhæng, er videreført i digital sammenhæng for så vidt angår fremsættelse af sigtelser i en fortrolig kreds og i god tro om at fortroligheden ikke brydes, jf. kapitel 3.3.7.

For det andet fastslår Højesteret, at når det skal vurderes, om et udsagn er ærekrænkende, skal den krænkedes egen opfattelse ikke tillægges vægt. Det afgørende er, alene hvad krænkeren har haft forsæt til at udtrykke og hvordan en almindelig læser og tilhører vil opfatte krænkerens udtalelser ud fra deres indhold og kontekst. Med andre ord skal der foretages en objektiv bedømmelsen af egnetheden af krænkelsen, ud fra en almindelig læsers forståelse, ud fra udtalelsens indhold og kontekst. Dette gør sig udelukkende gældende for så vidt angår udtalelser, som endnu ikke har en fast og entydig definition i det danske sprog, ligesom ordet islamist.

Af dommen kan det endvidere udledes at både landsretten og Højesteret finder ordet »radikal islamist« må betragtes som en værdidom og af denne grund stilles der ikke nogen særlige krav til det faktuelle grundlag. Det må derfor utvivlsomt anses som et udtryk for et betydelig større

hensyn til ytringsfrihed, når udtalelsen er udtryk for ens egen mening i form af en værdidom, end en sigtelse med en påstand med faktuel indhold.

Endelig kan det af højesterets præmisser udledes at der i afvejningen i forhold til, om en udtalelse er ærekrænkende, må tillægges vægt på om betegnelsen blev brugt i den offentlige debat om et væsentligt samfundsemne, og at man i sit offentlig virke må tåle en større kritik.

Da udtalelserne efter en samlet ikke vurderes til at udgør ærekrænkelser i straffelovens § 267 forstand bliver rettens stillingtagen til udbredelse på Facebook unødig.

### 6.3. Delingen på Facebook

En særlig problemstilling i relation til ærekrænkelser i digital sammenhæng er spørgsmålet om deling af artikler, videoer eller andet med ærekrænkende indhold. Dette er for første gang behandlet i sag BS-23657/2020-HE. I afgørelsen havde sagsøgte, partiformanden for Nye Borgerlige og medlem af Folketinget, den 14. december 2019 på Facebook delt et link til et indlæg på »Free Speech Blog« fra en af formandens bekendtes profil.

Af indlægget fremgår det af en ukendt forfatter følgende ringeagtsytringer og sigtelser:

» [...] terrorapologet...«

»Her ønsker Sagsøger, at islams fjende nummer et, USA, bliver tilintetgjort. Det glæder han sig til.«

»... ønsker død og ødelæggelse over USA.«

»[...] der er sket en sammenblanding af børneshow, TV, islam og milde tanker til en islamistisk terrorist.«

Retten finder, at de ovenfor nævnte udsagn er egnet til at krænke nogens ære. Free Speech Blog havde således overtrådt straffelovens § 267, stk. 1. Spørgsmålet var herefter om et link med det nævnte indhold er omfattet af bestemmelsen, således at sagsøgte kan gøres ansvarlig for indholdet.

Retten citerer bemærkningerne til forslag nr. L 20 til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, erstatningsansvarsloven og medieansvarsloven, fremsat den 3. oktober 2018 til straffelovens § 267 under punkt 2.9.1 anføres:

*»Både fremsættelse og udbredelse af ringeagtsytringer og beskyldninger er omfattet. Efter ordlyden gælder det enhver fremsættelse eller udbredelse, herunder fremsættelse alene over for den fornærmede selv. Det må imidlertid antages, at et neutralt referat alene over for den fornærmede falder udenfor, så længe den refererende ikke gør ringeagtsytringen eller beskyldningen til sin egen. Det må endvidere antages, at fremsættelse eller udbredelse i en snæver, fortrolig kreds (eksempelvis inden for den nære familie eller på en lille arbejdsplads) falder udenfor.«.*

Retten udtaler at sagsøgte i forbindelse med delingen af blogindlægget, ikke har gentaget eller fremhævet indholdet eller dele heraf. Det forhold, at hun i sin kommentar til Person 1 udtaler: *»Han har i hvert fald andre værdier end os andre«*, ændrer ikke herpå, idet udtalelsen ikke findes at kunne fortolkes på en sådan måde, at hun herved tilslutter sig indholdet og gør ringeagtsytringerne eller beskyldningerne til sin egne.

Af afgørelsen kan det udledes at såfremt der deles indholdet af en artikel, som indeholder ærekrænkelser uanset i hvilken form og at den, som deler opslaget ikke referere gennem yderligere kommentar, fremhæver eller i øvrigt tilslutter sig bestemte dele af blogindlægget kan det ikke anses som at være ærekrænkende at dele indholdet.

#### **6.4. YouTube-Dommen**

I dommen afsagt af Østre Landsret, TfK2019.476, var T tiltalt for ærekrænkelse af politimand P, jf. straffelovens § 268, jf. 267, ved at lægge en video på Facebook og YouTube, hvori der indgik optagelser af politimanden, og hvori det blev anført at P var skyldig i magtmisbrug, vold, falsk anmeldelse og falsk forklaring for retten. Dertil var der fremsat en række ærekrænkende ord og sigtelser, der var egnet til at nedsætte P i medborgeres agtelse:

*»Møder du denne mand så PAS PÅ! Han står nemlig for det stik modsatte af, hvad man forventer af en dansk politibetjent,«*

*»Virkeligheden afslører, at det eneste sande i P's vidneudsagn er: At han skød vinduet til side. Resten af hans vidneudsagn her og andre steder er ren H.C. Andersen. TILLYKKE ODDENSE SÅ ER ARVEFØLGEN EFTER H.C. Andersen sikret,«*

*»Men en Helt særlig TAK skal lyde til: Politibetjent P, Uden hvis »knippelgode« politiarbejde og forhold til sandheden, Denne film Aldrig var produceret.«*

Det fremgik, at der af videoen udsprang en episode mellem T og P, hvorunder P under anvendelse af magt, havde anholdt T, som efterfølgende var blevet dømt for overtrædelse af straffelovens § 119, vedrørende vold og trusler mod tjenestemand.

T forklarede for byretten, at han følte sig magtesløs og frustreret - da han blev idømt 30 dages ubetinget fængsel for vold og trusler, da det var hans opfattelse, at han var at betragte som offer i sagen. T mente ikke, at P i retten afgav en forklaring, som var i overensstemmelse med det, som faktisk foregik den 20. marts 2015, hvorfor han bidrog med dokumentaroptagelser og oplysninger til den video, som blev lagt på YouTube og som blev henvist til på hans personlige Facebook-side. T ønskede blot at gøre befolkningen opmærksom på det, han opfattede som justitsmord. Det er altså ikke T selv der har fabrikeret videomaterialet, men har udelukkende været medvirkende til produktionen af videofilmen.

Byrettens opfattelse var imidlertid, trods ovenstående, at indholdet af videoen indeholdte sigtelser, som ville krænke P's ære - og som var egnet til nedsættelse af P i medborgeres agtelse. Under hensyn til, at der var sket flere delinger på tiltaltes Facebook-side, uden T havde taget afstand fra dette - eller aktivt havde slettet opslagene og at oplysningerne i videoen må stamme fra tiltalte, fandtes T skyldig i overtrædelsen af straffelovens § 268, jf. § 267.

Ved vurderingen af, om Ts handlinger måtte anses som værende straffri, lagdes det til grund, at der ikke var ført sandhedsbevis for sigtelserne. Det forhold, at der var en igangværende sagsbehandling af tiltaltes anmeldelser af P, medfører ikke, at der er sådanne omstændigheder, at sigtelserne er straffri - eller der kan ske strafbortfald efter straffelovens § 269. Ved vurdering blev der lagt vægt på, at offentliggørelsen af videoen skete efter landsrettens dom mod tiltalte. T blev af byretten idømt 60 dages betinget frihedsstraf og godtgørelse for tort til P pålydende 30.000,00 kr. Dommen blev anket til Landsretten.

Landsretten tiltrådte, at de angivne citater i tiltalen, som indeholdte beskyldninger om, at politiassistent P havde gjort sig skyldig i magtmisbrug, forskellige former for vold mod tiltalte, falsk anmeldelse og falsk forklaring i retten, alle var egnet til at nedsætte politiassistent P i medborgeres agtelse, jf. straffelovens § 267. Landsretten bemærkede, at der i den forbindelse,

at beskyldningen om vold måtte forstås som om, at politiassistenten skulle have anvendt vold, udover hvad der måtte anses for lovlig magtanvendelse ved anholdelse.

Efter Ts forklaring om sin involvering i produktionen af videoen på YouTube, herunder ved at stille lyd- og billedmateriale til rådighed, anvendelsen af hans personlige e-mailadresse, ved fremsendelse af link til video til blandt andre Justitsministeriet og henset til, at tiltaltes navn, med hans accept, fremgik i videoen og at han på hans Facebook-profil havde lavet et opslag med videoen, fandt landsretten det ubetænkeligt at lægge til grund, at offentliggørelsen og udbredelsen af de ærekrænkende udsagn kan tilregnes tiltalte som forsætlig.

Landsretten søgte herefter for det første dels spørgsmål om, hvorvidt udsagnene var fremsat eller udbredt af tiltalte mod bedre vidende - og dels spørgsmål om, hvorvidt T har savnet rimelig grund til at anse udsagnene for sande, jf. straffelovens § 268.

Derudover søgte landsretten spørgsmål om, hvorvidt udsagnene var fremsat i god tro til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse, og om udsagnene derfor er straffri, jf. straffelovens § 269, stk. 1.

Der forekom dissens i dommen, hvoraf fem voterende fandt, efter bevisførelsen for landsretten, herunder indholdet af den omhandlede video og de afgivne forklaring, samt karakteren af de fremsatte beskyldninger og udfaldet af straffesagen mod tiltalte om overtrædelse af blandt andet straffelovens § 119, det godtgjort, at tiltalte havde fremsat og udbredt beskyldningerne mod bedre vidende og dertil ikke har haft rimelig grund til at se dem for sande. De fem voterende fandt, med ovennævnte begrundelse, at henhøre forholdet under straffelovens § 268.

En voterende udtalte, at hvad der for så vidt angik spørgsmålet om, hvorvidt tiltalte havde fremsat eller udbredt beskyldningerne mod bedre vidende, måtte det bemærkes, at forløbet i forbindelse med politiassistenten Ps anholdelse af tiltalte, først og fremmest var belyst ved tiltaltes og politiassistentens indbyrdes modstridende forklaringer. Hertil kom det, at tiltalte i straffesagen mod ham, blev frifundet for overtrædelse af retsplejeloven § 750, og at DUP i sin redegørelse havde vurderet, at det er sandsynligt, at tiltalte under selvsamme anholdelse, blev slået med stav af politiassistent P - både på ryg og på den ene arm, hvilket måtte sammenholdes

med, at politiassistenten havde indberettet alene at have tildelt tiltalte slag med politistav én gang.

Den voterende fandt på baggrund af dette, det betænkeligt at anse det for bevist, at tiltalte i det hele har fremsat eller udbredt udsagnene mod bedre vidende - men fandt dog, at det er godtgjort med den til domfældelse fornødne sikkerhed, at tiltalte ikke har haft rimelig grund til at anse beskyldningerne for sande. Den voterende stemte ligeledes for at forholdet skulle henføres under straffelovens § 268.

Tiltalte blev ved landsrettens ankedom fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1 og 3, og § 121. På denne baggrund og henset til redegørelsen fra DUP, fandtes det bevist, at tiltalte ikke havde haft føje til at anse de i udsagnene liggende beskyldninger mod politiassistenten, for at have begået magtmisbrug, vold, falsk anmeldelse og falsk forklaring i retten for sande, hvorfor disse beskyldninger ikke er straffri efter straffelovens § 269, stk. 1, 2 led, således som bestemmelsen må forstås i lyset af EMRK artikel 10.

Ved vurdering af, om udsagn omfattet af tiltalen i øvrigt er straffri, måtte det tillægges vægt, at spørgsmålet om politiets magtanvendelse var af åbenbar almeninteresse. Landsretten fandt med støtte i EMRK artikel 10 endvidere, at tiltalte, der under anholdelsen blev udsat for peberspray, slag med politistav og fiksering ved brug af håndjern, havde en retsbeskyttet adgang til offentligt at ytre sig kritisk herom - og dermed ret til fremkomme med sin subjektive opfattelse af forløbet, når dog de ærekrænkende udsagn havde et tilstrækkeligt faktisk grundlag.

Uagtet den nære sammenhæng med de strafbare ærekrænkende personangreb mod politiassistent P, fandt landsretten på denne baggrund, at sætningen »*I stedet for tak blev borgeren slået til plukfisk og skal 30 dage i fængsel FY FY SKAMME DANMARK*«, blev fremsat som udtryk for tiltaltes kritiske vurdering af forløbet - og dermed fandtes værende straffri, jf. straffelovens § 269, stk. 1, 2 led.

Det fremføres i sagen, at domstolene finder de ærekrænkende ytringer og fremsættelser, heraf igennem videomaterialet, for værende gældende under straffelovens § 268. Denne bestemmelse finder anvendelse, hvis den beskyldning som fremsættes, er egnet til væsentligt



at skade den forurettede - hvorfor der foretages en objektiveret bedømmelse af, om beskyldningen er egnet til at kunne skade den forurettede væsentligt. Med væsentlig skade må det antages, ud fra retspraksis, at der menes skade, som går ud over den skade på omdømmet, der almindeligvis kan ramme en person, der beskyldes for noget tilsvarende.

Dette gør sig gældende da der er tale om en politiassistent, som led i hans erhverv varetager en særlig stilling - der ved udbredelse af de ærekrænkende ytringer og fremsættelser vil kunne foranledige at politiassistent P kunne miste sit erhverv. Denne sontring har ikke forinden gjort sig gældende, ved tidligere retspraksis, hvorfor det findes interessant at man forsøger at beskytte den enkelte ære yderligere - med det henseende, at individet ikke må lide den last, det kunne bringe med sådanne fremsættelser, i et erhvervsmæssigt henseende. Det er som udgangspunkt ikke personens ære som helhed der forsøges varetaget, men den særlige position personen befinder sig i, jf. straffelovens § 268, stk. 1, nr. 2.

Uagtet personens erhverv er det ligeledes interessant, at domstolene finder, at trods den tiltalte blot har videregivet materiale, herunder video og lyd - samt overdraget adgang til private mail, men ikke som person selv har foretaget sig handlinger, der kunne foranledige til udbredelse af de benævnte fremsættelser, finder at tiltalte har været en del af leddet i selve udbredelsen. Udbredelsen heraf fremkommer dog imidlertid således, at ved videregivelse af det førnævnte materiale, samt tiltaltes accept til brug af dennes mail og Facebook profil, har tiltalte indvilget i den mulighed der foreligger for udbredelse af materialet. Dette er hvad man forinden kender som *dolus eventualis*. Der er altså tale om en ny måde hvorpå udbredelse som helhed kan finde sted, da dette ikke er set i tidligere praksis.

## 6.5. Facebook Politi

I Østre Landsret sagen TfK2018.644, var T tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 267, ved på en Facebookgruppe at skrive om en navngiven politibetjent, herunder at denne var *»pervers«* og *»fandt det tilfredsstillende at kigge, rage og beglo fredelige mennesker i deres underbukser«*.

T havde på Facebookgruppen *»TFP - Taberne Fra Politiet«*, fra et ukendt sted, krænkert politiassistent P7's ære ved at fremsætte sigtelser for forhold, der er egnet til at nedsætte den

fornærmede i medborgers agtelse, idet T oprettede et indlæg, der blandt andet indeholdte teksten »[...] P7 er en vammel og pervers mand, der finder det tilfredsstillende at kigge, rage og beglo fredelige mennesker i deres underbukser. Danmark, Verden og P7's venner skal kende til P7's modbydelige perverse fetich [...]«.

Københavns byret fandt, at ved forholdet om ærekrænkelse, jf. straffelovens § 267, havde tiltalte erkendt at have slået opslaget op på Facebook-gruppen »TFP - Taberne fra politiet«, hvoraf det blandt andet fremgik, at »P7 er en vammel og pervers mand, der finder det tilfredsstillende at kigge, rage og beglo fredelige mennesker i deres underbukser«. Opslaget indeholdte, efter byrettens opfattelse, sigtelser, der efter deres karakter var omfattet af straffelovens § 267.

Tiltaltes forklaring om, at opslaget ikke var rettet mod - og ment som en fornærmelse af P7, blev tilsidesat som utroværdig, ligesom byretten tilsidesat tiltaltes forklaring om, at han troede, at der var tale om en lukket gruppe. Byretten fandt denne forklaring utroværdig, da det øvrige indhold i opslaget indeholdte »Danmark, hele verden og P7's venner« skulle kende til hans »modbydelige perverse fetich«, hvilket måtte lægges til grund for, at tiltalte var bekendt med, at der ikke alene var tale om en lukket Facebook gruppe, ligesom det på grundlag af formuleringen »Og sigt mig så P7. Du kan hilse den kollega [...]«, måtte lægges til grund, at opslaget var direkte rettet personligt mod P7.

Byretten fandt, henset til karakteren af udtalelserne, at der ikke var grundlag for at anse udtalelsen som straffri med henvisning til EMRK artikel 10.

Efter bevisførelsen for landsretten fandtes tiltalte af selvsamme grunde, skyldig i overtrædelse af straffelovens § 267.

Det interessante i denne sag, er spørgsmålet om udbredelse. Udbredelse er, som kendt fra tidlig retspraksis, når der sker brud i den fortrolige kreds hvoraf man har fremlagt sin ytring - eller ved udbredelse ved eksempelvis ugeskrifter. Digitale ærekrænkelser tildeler nu det enkelte individ et utal af muligheder for at dele sine meninger på internettet, og heraf med resten af verden.

Tiltalte i sagen påpeger selv, at have en formodning om, at gruppen var privat - altså låst til dens medlemmer, og derfor ikke var til offentlig skue for resten af verden, hvorfor tiltalte ikke mente at hans ytring kunne have karakter af udbredelse. Imidlertid forholder det sig således, at gruppen ikke var privat - og alle der søgte på teksten herom, ville kunne få gruppens indhold til syne. Dertil have tiltalte skrevet, at P7 skulle komme og sigte ham - og at budskabet skulle deles, så alle i P7s omgangskreds fik viden herom. Dette er elementer som klarlægger at P7, i al fald, havde til hensigt at gruppens medlemmer skulle viderelede informationen, for at i sidste ende, at nå til kundskab hos P7. Det forekommer klart, at retten i denne konkrete sag ikke anså det at udbrede en sigtelse på en privat Facebook gruppe var at anse som en »fortrolig kreds«, henset til det faktum at gruppen for det første var offentlig tilgængelig og synlig, selv for personer, som ikke er medlem af gruppen og at T selv havde forsæt til at sigtelsen skulle udbredes. Om dommen ville have haft samme udfald, såfremt gruppen var privat, bestående af et mindre antal medlemmer og skjult for offentligheden uden at krænkeren havde til hensigt at bryde fortroligheden forbliver uklart. Det forekommer dog klart at såfremt fortroligheden aldrig brydes, ville den ærekrænkende aldrig få vished herom, hvorfor der aldrig ville blive rejst en sag herfor.

## **6.6. Black lives matter demonstration vs. Paludan**

I sag TfK2021.1205 havde en tiltalt, T under en demonstration ved anvendelse af en mikrofon og højtalere fremsat beskyldninger, der var egnet til at krænke nogens ære. Tiltalte havde udtalt følgende ærekrænkende udsagn:

*»Og den muslimske somaliske kvinde der står der, som jeg har bemærket mange gange på Istedgade, hvor hun stiller sig til rådighed for kunder. Ja dig! Undskyld jeg taler ikke neger. Nu skal jeg sige det på neger bububu. Nu forstår du det« eller lignende*

Byretten tilsidesatte tiltaltes forklaring i retten, hvor denne havde forklaret at han mente at have genkendt den krænkede fra et tidligere besøg i en butik i Istedgade, der sælger parykker og hair extensions og fandt at den første del af udtalelsen ikke kan opfattes på anden måde, end at den tiltalte refererede til at den krænkede var prostitueret. Retten fandt herefter i sin helhed at

udtalelsen er ærekrænkende efter sit indhold, og det er herefter bevist, at tiltalte er skyldig i den rejste tiltalte.

Landsretten stadfæster byrettens afgørelse og tilføjer yderligere at den omstændighed, at personer, der har overværet andre demonstrationer, er fremkommet med lignende krænkende udtalelser rettet mod tiltalte, ikke kan føre til et andet resultat. Det bemærkes herved, at der ikke er ført bevis for, at forurettede er fremkommet med udtalelser eller på anden måde har givet tiltalte en anledning til de ærekrænkende udtalelser rettet mod hende.

Vedrørende spørgsmålet om forurettede er berettiget til tortgodtgørelse, under hensyntagen til grovheden af den ovenfor nævnte krænkelse, finder landsretten ikke, at det at der var sket offentliggørelse af et videoklip på 3 timer på sociale medier, hvori fremsættelsen fandt sted, kunne henlede til at krænkelsen var rettet mod den forurettede.

Det interessante i denne sag, er navnlig spørgsmålet om retorsion og spørgsmålet om momenterne, som landsretten lægger vægt på ved udbredelse i en længere videosekvens på sociale medier uden direkte at være rettet mod en specifik person.

I forhold til spørgsmålet om retorsion er det tydeligt at se, at domstolenes stillingtagen til om der er grundlag for strafbortfald eller ej, er særdeles fakultativ. Det findes derfor betænkeligt, at bestemmelsen i større eller mindre grad er subjektiv, og derfor fuldstændigt uforudsigelig om domstolene vil tillægge det nogen betydning, at man som krænker har gjort »*gengæld*« mod den forurettede. Det skal dog nævnes at i denne specifikke dom, rejser krænkeren ikke bevisbyrden for, at forurettede skulle have givet den tiltalte en anledning til de ærekrænkende udtalelser rettet mod hende og derfor synes resultatet at være rigtigt.

Vedrørende spørgsmålet om udbredelse, som et element der indgår i vurderingen af grovheden af krænkelsen, kan det udledes af ovenfor nævnte bemærkning, at landsretten ikke finder det at offentliggøre et videoklip på 3 timer på sociale medier, hvori krænkelsen indgår, er rettet mod den forurettede. Det må antages at landsretten i deres vurdering lægger vægt på formålet med offentliggørelsen af videoklipet. Formålet var ikke en udbredelse af krænkelsen, uagtet at der sker en vis grad af udbredelse ved at krænkelsen fremgår i en 3 timers lang videosekvens, men formålet i sin helhed er at hele demonstration lægges op. Der mangler derfor det fornødne

forsæt hertil. Resultatet af dommen vil formentlig have været en anden, såfremt videosekvensen på 3 timer var blevet redigeret til en forkortelse, hvoraf alene krænkelsen fremgik, eller en teaser hvor æreskrænkelsen fremkommer. Her vil der utvivlsomt være sket udbredelse forsætligt.

## 6.7. #MeToo bevægelsen - retspolitiske overvejelser

En særlig problemstilling er #MeToo i relation til straffelovens § 267. #MeToo er et internet fænomen, som i 2017 blev populært, i kølvandet på anklager om seksuelle overgreb begået af filmproducenten Harvey Weinstein. Siden da har fænomenet spredt sig til en »heksejagt« og »folkedomstol« i hele verden. Særligt i Danmark har #MeToo haft store konsekvenser for en række prominente personer, som blev »ofre for lynjustits«.<sup>57</sup> Blandt andet blev en vært, på et populært program på TV2 fjernet, da denne af en anonym person blev beskyldt for at have begået krænkelser for 18 og 20 år siden. TV2 havde i den forbindelse bestilt et advokatfirma for at afdække forholdet, hvori der fremkom voldsomme anklager mod værten, som kostede dennes job.

Spørgsmålet der rejser sig i relation til straffelovens § 267 er, om sådanne beskyldninger slipstrømmen af #MeToo-fænomenet, er omfattet af straffelovens § 267. Vil det eksempelvis være omfattet af straffelovens § 267, såfremt en person beskyldes for at have befamlet en kvindelig kollega på brystet eller på låret, eller om en person har fremsat et forslag om at give et blowjob?<sup>58</sup>

Svaret er klart for så vidt angår beskyldninger, som relatere sig til alvorlig kriminalitet, eksempelvis en beskyldning om, at en person skulle have begået voldtægt. Her vil det formentlig være mere oplagt at den falskelig anklagede rejser en almindelig straffesag om frifindelse, end at rejse en injuriersag, som føres som privat straffesag.<sup>59</sup> Omvendt er det uklart om beskyldninger, som ikke relatere sig til overtrædelser af straffeloven, vil blive betragtet som injurierende af domstolene.

---

<sup>57</sup> Thylstrup, Asger: "Injuriesager", 2021, 3. udg., side 232.

<sup>58</sup> Thylstrup, Asger: "Injuriesager", 2021, 3. udg., side 127.

<sup>59</sup> Ibid., side 233.

Det er vigtigt at understrege, at selve #MeToo-bevægelsen omhandler i sin helhed en udbredelse af påstande fra befolkningen verden over. Disse påstande har som udgangspunkt sit fundament i seksuelle krænkelser, hvorfor udgangspunktet for følgende eksempel er heraf. Det forholder sig således at selve bevægelsens formalia foreligger sådanne, at der ikke rettes direkte henvendelse til den seksuelle krænker, men der offentliggøres en oplæg eller en besked på et socialt medie, hvilket kunne være Facebook eller Twitter, hvori det nævnes at individet har været udsat for en krænkende handling af en tidligere medarbejder, chef, ven - eller andet.

Den krænkende handling er altså åbenbar for enhver med adgang til de sociale medier, men selve sigtelsen mod den seksuelt krænkende person er anonymiseret ved brugen af titler eller henvisninger, der ikke direkte specificerer hvem personen er. Det er en spændende fænomen hvad angår straffelovens § 267, da det kan henlede til, at der er tale om en ærekrænkelse hvis anonymiseringen ikke er tilstrækkelig. Der forekommer dog imidlertid ikke retspraksis herpå.

Dertil findes det lige så interessant, at der forekommer en udbredelse af en anonymiseret krænkelser, hvilket, blandt andet, har til formål at så tvivl om hvem denne seksuelle krænker er. Der er altså et element af udbredelse; uden der fremkommer en direkte ærekrænkelser, da bestemmelsen specifikt udpeger, at krænkelsen skal være egnet til at krænke *nogens* ære. Denne nogens er ikke at finde i disse fremsættelser - men trods dette sker udbredelsen alligevel.

Dette er en problemstilling, som man første gang ser i takt med internettets- og den digitale udvikling, og vil formentlig ikke være sidste gang. Fremsættelsen har altså til formål at fremsætte en udtalelse, igennem en udbredelse, for en handling der har krænket personens ære - dog ved at bevare den seksuelle krænker anonymiseret, hvilket kan skabe en utryk stemning blandt befolkning og skabe en formodning om at man »formentlig godt ved, hvem krænkeren er«. Det er en problemstilling, som formentlig ikke kunne bæres af det materielle indhold af straffelovens § 267, men som uagtet dette berører begrebet ærekrænkelser som helhed.

## 6.8. Sammenfattende

Det kan konkluderes, at målestokken for hvad der udgør en strafbar ærekrænkelser i en digital tidsperiode, har ændret sig markant fra analogiens tid. Hvor udtalelsen førhen alene måtte ses i lyset af straffelovens § 267, som alene beskyttede personers ry og omdømme mod at blive tilsværtet, har ærekrænkelser i digital sammenhæng tillige afvejet hensynet til ytringsfriheden

i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10, i forhold til om udtalelsen, som indeholder en potentielt egnet ærekrænkelse skal være straffri. Der er i forlængelse heraf derforuden skabt en målestok, som varierer alt efter hvem der gøres til genstand for en ærekrænkende meningstilkendegivelse. Af den sparsomme retspraksis kan det dog alligevel udledes at debattører, politikere og andre offentligt kendte personer således må tåle en større kritik, herunder også emner af anerkendelsesværdig interesse. Modsat må det antages at være gældende for privatpersoner.

Det kan derudover konkluderes at elementet om udbredelse, har fået en ny dimension når udbredelsen sker på internettet. Der er opstået et utal af muligheder for udbredelse, hvad der forinden ikke var muligt i samme omfang. Det er nu, igennem internettet, muligt at udbrede gennem e-mails, Facebook - herunder i særdeleshed grupper samt ved deling af filer med ærekrænkende indhold. Det kan dog udledes af retspraksis, at det ikke er alle former for udbredelser på internettet, der udgør et strafskærpende element. Udbredelsen må ud fra gennemgående retspraksis vurderes i lyset af udbredelsens potentielle skadelige virkning for den krænkede part. En udbredelse på en ukendt hjemmeside har kun en begrænset skadelig virkning, modsat en udbredelse på et kendt socialt medie, som eksempelvis Facebook, forudsat at profilen eller gruppen på Facebook, hvor i ærekrænkelsen fremsættes, er offentlig tilgængelig og derigennem gøres til genstand for masse udbredelse.

Det kan endvidere konkluderes at beskyttelsen af æren ikke nødvendigvis vedrøre en direkte sigtelse rettet mod en persons moral, men snarer tilsigter at beskytte personens egenskaber, som er nødvendige for, at denne kan udføre sit hverv på en forsvarlig måde.

For så vidt angår fastsættelsen af straf i en digital sammenhæng, kan det udledes af ovenfor nævnte domme at der de facto ikke er sket en ændring på størrelsen for hverken fængsel eller bødestraf. Dette henset til at et skyldigt beløb på 30.000,00 kr., i den analog tidsalder, i det væsentligste er eksorbitant større end i en digital tid.

## **7. Ytringer på sociale medier og Straffelovrådets betænkning**

I det følgende kapitel af afhandlingen vil der afslutningsvis, forud for konklusionen, blive redegjort for en rapport frembragt af Justitia, omhandlende digital ytringsfrihed på sociale medier. Herudover vil der blive taget afsæt i Straffelovrådets betænkning 1563/2017 om Freds-

og ærekrænkelser. Formålet med redegørelsen af rapporten frembragt af Justitia er at kaste lys over, vigtigheden af et værn mod ærekrænkelser i en digital tid, hvor ærekrænkelser bevæger sig i et hidtil uset tempo på de sociale medier. Denne kan med fordel holdes op imod Straffelovrådets betænkning om kriminalisering af ærekrænkelser, som gennemgås i afsnittet forneden.

## **7.1. Digital ytringsfrihed og sociale medier**

En ny rapport frembragt af Justitia om sletningen af kommentarer på danske nyhedsmediers Facebook-sider, viser at for hver slettet kommentar, der er i overensstemmelse med straffeloven, slettes der 36 almindelige holdningsytringer.

Rapporten opstiller kommentarerne således, at 1.1% af de slettede kommentarer vurderes til at være egentlig strafbare, hvoraf 6.0% kan opfattes som truende - men uden værende strafbare, 24.9% værende nedladende eller groft nedladende, 39.7% findes at være generelle holdningsytringer. De sidste 28% er uforståelige.<sup>60</sup>

Rapporten havde til formål at indsamle data over, hvor mange kommentarer der slettes på fem udvalgte danske nyhedsmediers facebooksider, samt indholdet af de slettede kommentarer. Datamaterialet omfatter 724.244 kommentarer fordelt på fem danske nyhedsmediers facebooksider: Danmarks Radio Nyhederne, Den Korte Avis, Ekstra Bladet, Politiken og TV2 Nyhederne<sup>61</sup>.

Hver dag logger næsten 2 ud af 3 danskere ind på Facebook - og mere end halvdelen får sine daglige nyheder fra diverse forskellige sociale medier, hvori de selvsamme nyheder kan diskuteres ved brugen af et kommentarspor. En stor del - hvis ikke efterhånden den primære offentlige samtale i Danmark, gør sig i dag gældende på sociale medier, herunder specielt Facebook, hvor der heftigt bliver diskuteret alt fra flygtninge, kriminalitet, ligestilling, sport og meget mere.<sup>62</sup>

---

<sup>60</sup> Mchangama, Jacob, m.fl., "Digital ytringsfrihed og sociale medier", Justitia, 2020, 1. udg., side 4.

<sup>61</sup> Ibid., side 4.

<sup>62</sup> Ibid., side 5.



En del af de fremsættelser og holdningsytringer, som den danske Facebook-bruger afgiver, på de store mediers nyhedssider på Facebook, forsvinder ganske kort tid, efter at være blevet lagt op - og dermed tilgængelig for resten af befolkningen. Disse fremsættelser og holdningsytringer slettes enten af Facebook, de danske medier eller af brugeren selv. Facebook har, som socialt medie, mere end 15.000 ansatte, der gør sit ypperste for at fjerne det indhold, som virksomheder ikke ønsker på det sociale medie - ligesom danske medier, har et mindre hold af moderatorer, der ligeledes fjerner uønsket indhold.<sup>63</sup>

I takt med den enorme udbredelse af opfordring til hadytringer, racisme, ærekrænkelser og vold, må det være klart at der findes et presset behov for øget regulering heraf. Det blev bl.a. indført i tysk lovgivning i 2018 at Facebook skal fjerne alt indhold som åbenlyst findes ulovligt inden for 24 timer. Indholdet af ytringerne spænder bredt og kan være hadfyldte, ærekrænkende eller ulovlige kommentarer i sin helhed.

Rapporten indhentede data ved hjælp af fem nyhedsmediers Facebooksider. Der blev dertil hentet både kommentarer og svar på disse kommentarer, som danske Facebook-brugere havde afgivet til de fem nyhedsmediers opslag.<sup>64</sup>

Internettet og herunder specielt sociale medier, er inden for et ganske kort tidsramme, blevet et af de vigtigste, hvis ikke det vigtigste kommunikationsmiddel den almene borger har til rådighed. Det har skabt en åben mulighed for at ytre sig - og søge information uden afbrydelser eller pauser. Det står nu borgerne frit for, at interagere, meningstilkendegive, være enige eller uenige i holdninger - og åbner op for diskussion, som tidligere har været begrænset til politiske foreninger, kontrollerede medier og dagligstuer, som alle frit kan deltage i. Dette har imidlertid også sine konsekvenser.<sup>65</sup>

Det forekommer dog umiddelbart, at der i kommentarfeltet på diverse nyhedsmediers facebookside bliver skrevet kommentarer, som er strafbare. Ifølge rapporten estimeres det, at der på årlig basis vil være tale om ikke mindre end 5.400 slettede kommentarer på de fem gældende sider, og hertil 18.930 slettede kommentarer. Der er tale om en formodning om

---

<sup>63</sup> Mchangama, Jacob, m.fl., "Digital ytringsfrihed og sociale medier", Justitia, 2020, 1. udg., side 6.

<sup>64</sup> Ibid., side 12.

<sup>65</sup> Ibid., side 18.

24.330 kommentarer, på blot fem nyhedsmediers facebookside, som alle vil være at anse for værende strafbare.<sup>66</sup>

Rapporten er heraf særlig interessant, når dataene sammenholdes med de reelle antal injuriersager, som er ført over en periode fra 2010-2018. Heraf fremgår det, er det gennemsnitligt gennemføres 58 civile injuriersager om året.<sup>67</sup>

Der har endnu ikke været en straffesag om mediers medvirkende ansvar efter straffeloven, men det må formodes, at medier selv kan ifalde et strafferetligt ansvar, hvis de forsætligt - eller uagtsomt, udbreder en ulovlig ytring. Dette samme, såfremt mediet får kendskab til en ulovlig ytring, men undlader at gøre noget ved det.<sup>68</sup>

Det kan derfor diskuteres, hvorvidt de danske domstole kan bære en sådanne eksponentiel vækst i ærekrænkende sager, med det forbehold at sager om ærekrænkelse behandles som private straffesager, hvilket unægtelig vil være tvivlsomt. Imidlertid forholder det sig således, at en del af de strafbare kommentarer bliver slettet, men i hvilken grad sletningen af kommentarer udføres af Facebook, medierne eller af brugeren selv, kan ikke fastlægges. Uagtet den gældende procentdel, kan det konkluderes at Facebook og nyhedsmedierne selv agere domstole på de sociale medier, i det at de forhindre udbredelsen af de strafbare ytringer.<sup>69</sup>

Problemet heraf er, at en sletning af en Facebook brugers kommentar, formentlig ikke altid vil være strafbar - og derfor være beskyttet af grundlovens § 77 og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 10. Dette grundet at grundloven beskytter alene mod forudgående statslig censur - og dermed ikke censur fra private aktører, såsom Facebook, hvorfor der heraf opstår en ny problematik, som ikke videre behandles i afhandlingen.

## **7.2. Betænkning nr. 1563/2017**

Straffelovrådet har i betænkning nr. 1563/2017 tilkendegivet deres overvejelser om, hvorvidt kriminaliseringen af ærekrænkelser skal videreføres eller ej. Straffelovrådets har i deres

---

<sup>66</sup> Mchangama, Jacob, m.fl., "Digital ytringsfrihed og sociale medier", Justitia, 2020, 1. udg., side 15.

<sup>67</sup> Ibid., side 11.

<sup>68</sup> Ibid., side 12.

<sup>69</sup> Ibid., side 12.

overvejelser navnlig tillagt internettet betydeligt vægt for en videreførelse af kriminaliseringen. Dette må ses i lyset af internettets udbredelse, der har åbnet muligheden for at samtalen, som før var afgrænset i det lokale dagblad, forsamling med videre, nu er skubbet ud på diverse sociale medier, såsom Facebook, Instagram eller YouTube. Udbredelsen af internettet har medført at ærekrænkelser i digitaliseret tid, kan florere på diverse sociale medier i et hidtil uset omfang og tempo. Straffelovrådet har tillige i deres overvejelser lagt vægt på at der generelt anvendes en hårde tone, når der kommunikerer elektronisk og hurtigt, end når man kommunikerer mundtligt.<sup>70</sup>

Det fremgår af betænkningen, at netop ovenfor anførte overvejelse, om den generelle tendens til at anvende en hård tone, når der kommunikerer elektronisk at være Straffelovrådets grundpræmis for at opretholde et værn mod ærekrænkelser, således at det er muligt at skride ind over for den tiltagende hårde sprogbrug

#### *7.2.1. Shitstorme som konsekvens af den digitale tidsalder*

Straffelovrådet har, blandt andet, udtalt sig om en særlig problematik, som er affødt med internettets udbredelse. Dette er vedrørende et fænomen kaldet for »shitstorme«, hvilket dækker over en samling af personer, som ytrer sig i negative vendinger, herunder også ved brug af ærekrænkelser om en person eller dennes virksomhed.<sup>71</sup> Shitstorme er i ét stort omfang udbredt på blandt andet Facebook, hvor deltagelse heri både kan ske gennem en oprettet begivenhed eller en gruppe, som specifikt har til formål at fremsætte krænkende udtalelser.

Denne problematik må antages at være en af årsagerne til at ærekrænkelsernes skadevirkning når nye højder, som ikke alene kan medføre store personlige omkostninger, men også økonomiske omkostninger i form af fortabelse af forretningsforbindelser, kunder for enkeltmands-virksomheder, eller fortabelse af job for borger. Særligt i lyset af at 2 ud af 3 danskere dagligt logger ind på Facebook, viser en bekymring for krænkelsernes rækkevidde, samt den mere vedvarende karakter, når ærekrænkelserne bliver fremsat for en ubegrænset mængde af personer.<sup>72</sup>

---

<sup>70</sup> Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser, Betænkning nr. 1563, 2017, side 142.

<sup>71</sup> Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser, Betænkning nr. 1563, 2017, side 142

<sup>72</sup> Ibid., side 143

### 7.2.2. Betydningen af at der kan pålægges straf for henholdsvis krænkeren og den forurettede

Straffelovrådet har i deres overvejelser endvidere inddraget spørgsmålet om hvilken betydning straf vil have for den, som er krænkeren og hvad forurettedes udbytte er at der kan idømmes straf. Som rådet anfører i betænkningen:

*»straf udtryk for en særlig afstandtagen fra samfundets side i forhold til handlinger, der falder inden for det strafbare område, og straf har dermed en anden kvalitet end f.eks. civilretlige beføjelser som erstatning og godtgørelse.«<sup>73</sup>*

Det kan med andre ord siges, at være særligt indgribende at man idømmes straf, som kan virke generelt præventivt mod den, som er krænkeren. For den forurettedes vedkommende anfører Straffelovrådet, at dette vil kunne give den forurettede en oprejsning at krænkeren af domstolen idømmes straf, som dermed stemples som en overtrædelse af straffeloven.<sup>74</sup>

### 7.2.3. Er ærekrænkelser overhovedet strafværdige og hvis opgave er det at beskytte æren?

Straffelovrådet diskuterer tillige spørgsmålet om ærekrænkelser, herunder § 267 overhovedet er strafværdige, og hvem det påhviler at beskytte det enkelte individs ære. Udgangspunktet har altid været, at i sager om ærekrænkelser er det den forurettede, som er påtaleberettiget, jf. daværende straffelovs § 275. Kun i særlige tilfælde kan den forurettede anmode om offentlig påtale, herunder blandt andet i sager om bagvaskelse, og i sager hvor en person, som beskyldes for et forhold kan medføre fortabelse af offentlig stilling eller hverv.

Straffelovrådet rejser i den anledning spørgsmål om hvorvidt straffelovens § 267 i sin reneste form, stadig bør være den forurettede, som sagsøger krænkeren, eller om det i stedet er staten som bør have en større opgave i højere grad at tage ansvar for påtalen eller gennem straffebestemmelsen.<sup>75</sup> Straffelovrådet kommer i deres overvejelse frem til at ærekrænkelsers strafværdighed i al almindelighed, anses for at være forholdsvis ringe og at der af denne grund bør overvejes at ske helt eller delvis afkriminalisering af bestemmelsen.<sup>76</sup> Straffelovrådet tilføjer, som en mulighed at ærekrænkelser, som enten sker i form af fornærmelser eller

---

<sup>73</sup> Mchangama, Jacob, m.fl., "Digital ytringsfrihed og sociale medier", Justitia, 2020, 1. udg., side 15.

<sup>74</sup> Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser, Betænkning nr. 1563, 2017, side 143.

<sup>75</sup> Ibid., side 143.

<sup>76</sup> Mchangama, Jacob, m.fl., "Digital ytringsfrihed og sociale medier", Justitia, 2020, 1. udg., side 15.

beskyldninger, i stedet bør imødegås civilretligt med f.eks. erstatning eller godtgørelse, således at opgaven om bevarelse af æren bliver et civilretligt anliggende. Disse bemærkninger, som Straffelovrådet anfører gør sig kun gældende for så vidt angår straffelovens § 267, som er bagatelgrænsen i forhold til ytringer og dermed af ringe strafværdighed. Modsat vil de groveste tilfælde af ærekrænkelser, hvis ærekrænkelserne sker i form af alvorlige beskyldninger som fremsættes eller udbredes mod bedre vidende stadig være kriminaliseret og have adgang til betinget offentlig påtale.

#### 7.2.4. Kriminalisering af *statement of facts*, *value judgement* og *ringeagtytringer*

Særligt er Straffelovrådet afholdende fra at afkriminalisere »*statement of facts*«, da dette ville være for vidtgående.<sup>77</sup> Det vil ud fra Straffelovrådets opfattelse være for vidtgående, ikke at kriminalisere en krænkelse, hvor man uretmæssigt beskylder en for, eksempelvis, at have begået alvorlig kriminalitet, navnligt i lyset af internettets udbredelse og den betydelige større risiko for øget skadevirkning.<sup>78</sup>

I forhold til kriminalisering af »*value judgment*«, kaldet værdidomme, argumentere Straffelovrådet for at *value judgment* alene er tale om en vurdering af den forurettede og ikke den konkrete beskyldning, som følge af at udsagnene typisk vil være af mere ubestemt karakter, hvilket taler for afkriminalisering. Omvendt har det vist sig at *value judgment* kan indeholde et vist faktisk grundlag, som kan være genstand for bevis, som taler for fortsat kriminalisering. Det nævnes, som eksempel at det vil være særdeles krænkende for en forurettet at blive kaldt for en nazist eller noget tilsvarende, eller at blive beskyldt for at mangle morale eller være uværdig, og der bør derfor være muligt at kunne skride ind med straf.<sup>79</sup>

For så vidt angår ringeagtsytringer anfører Straffelovrådet i deres overvejelser, at disse ikke har noget påstands indhold og af denne grund bør afkriminaliseres. Tillige argumenteres der for afkriminalisering, ved at der alene er få domfældelser, for så vidt angår ringeagtsytringer, således at en afkriminalisering ingen eller ringe betydning vil have i praksis. Endvidere argumenteres der for at ringeagtsytringer allerede er omfattet af andre straffebestemmelser,

---

<sup>77</sup> Mchangama, Jacob, m.fl., "Digital ytringsfrihed og sociale medier", Justitia, 2020, 1. udg., 144.

<sup>78</sup> Ibid., side 144.

<sup>79</sup> Ibid., side 144.

såsom straffelovens § 121 om fornærmelig tiltale mod personer i offentlig tjeneste eller hverv med videre.<sup>80</sup>

Modsat argumenterer Straffelovrådet for kriminalisering af ringeagtsytringer, bør videreføres under hensyntagen til at de fleste ærekrænkelser, som sker på sociale medier, er i form af ringeagtsytringer. Det vil være betænkeligt at afkriminalisere ringeagtsytringer, når internettets udbredelse generelt har ført til en øget alvorlig skadevirkning ved fremsættelse eller udbredelse af disse på sociale medier. Straffelovrådet foreslår, at kriminaliseringen heraf skal forblive uændret, men dog i samspil med diverse oplysningskampagner særligt rettet til unge mennesker, for at mindske udbredelsen af ringeagtsytringer på sociale medier.<sup>81</sup>

#### *7.2.5. Procesrisiko og risiko for omkostninger til følge*

Som et tungtvejende argument for afkriminaliseringen anfører Straffelovrådet, at virkningen af en afkriminalisering af straffelovens § 267 er af begrænset betydning for den forurettede. Navnlig fordi der ved en sag hvor der er undergivet privat påtale, er en procesrisiko og risiko for omkostninger til følge, såfremt sagen tabes.<sup>82</sup> I mange sager vil den godtgørelse, som man ønsker at søge sig fyldestgjort i, som forurettede, være af beskeden størrelse, opvejet mod den risiko denne løber, såfremt denne taber en sag, eller at sagen trækkes i unødigt langdrag. Det er ifølge Straffelovrådet kun undtagelsesvis, at forurettede som udsættes for en ærekrænkelse efter straffelovens § 267, kan få fri proces efter retsplejelovens § 328.<sup>83</sup> Det kræver at ærekrænkelsen er af en vis grovhed og at denne er udbredt gennem et massemedie eller i øvrigt til en videre kreds.

#### *7.2.6. Bør kriminaliseringen undergives betinget offentlig påtale?*

Straffelovrådet anfører, at der forefindes utvivlsomt flere overtrædelser af straffelovens § 267, end de håndhæves, og henviser til Domstolsstyrelsen statiske oplysninger, hvoraf det fremgår at der gennemsnitligt anlægges 58 civile sager om året.<sup>84</sup> Det er endvidere Straffelovrådets opfattelse at dette skyldes hovedsageligt den omstændighed, at sagerne påtales privat, hvorfor den omkostning og procesrisiko der foreligger ved at føre en civil retssag, afholder mange fra

---

<sup>80</sup> Mchangama, Jacob, m.fl., "Digital ytringsfrihed og sociale medier", Justitia, 2020, 1. udg., side 145.

<sup>81</sup> Ibid., side 146.

<sup>82</sup> Ibid., side 145.

<sup>83</sup> Ibid., side 147.

<sup>84</sup> Ibid., side 175

at anlægge sag.<sup>85</sup> Straffelovrådet anfører dog deres argument for, hvorfor straffelovens § 267, uagtet ovenfor nævnte, ikke skal undergives betinget offentlig påtale. Hertil tilkendegiver Straffelovrådet at ærekrænkelser er tæt knyttet til det enkelte individs følelser, og dette kan bestyrke et behov for en reaktion på krænkelsen. Straffelovrådet mener alene af den grund ikke, at det er hensigtsmæssigt at indføre offentlig påtale af ærekrænkelser, da ærekrænkelser ikke bør føres, alene fordi den forurettede har et ønske herom.<sup>86</sup>

#### 7.2.7. Straffelovrådets opfattelse om kriminaliseringen af ærekrænkelser

Det er Straffelovrådets opfattelse, at kriminaliseringen af ærekrænkelser i sin helhed bør opretholdes. Hertil tilsigtes ikke alene de EMD-udviklede »*statement of facts*« og »*value judgments*«, men tillige ærekrænkende ringeagtsytringer, som er den mest hyppigt forekommende ærekrænkelser på sociale medier<sup>87</sup>. Endvidere finder Straffelovrådet det ikke for værende aktuelt, at lade paragraffen overgå fra privat påtale til offentlig påtale, uagtet at der forefindes flere overtrædelser af bestemmelsen end der håndhæves i praksis, jf. ovenfor anførte.

### 7.3. Sammenfattende

Straffelovrådet vælger på trods af internettets udbredelse og den eksponentielle vækst af ærekrænkelser, at bevare selvsamme retstilstand, som fandt sted efter inkorporeringen af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det er utvivlsomt, at Straffelovrådet ved udarbejdelsen af betænkningen ikke finder problematikkerne om ærekrænkelser efter straffelovens § 267, til at være tilstrækkelige grove til at ærekrænkelser skal underkastes yderligere foranstaltninger, såsom at ændre bestemmelsen om påtalekompetencen fra privat til offentlig påtale. Hvis betænkningen sammenholdes med rapporten, udgivet af Justitia i 2020, udgør ærekrænkelser på internettet stadig et stødt stigende problem, som ikke er blevet afhjulpet efter udarbejdelsen af betænkningen i 2017. Det må derfor overvejes om det kan anses for rette at bevare kriminaliseringen i et uændret omfang.

---

<sup>85</sup> Mchangama, Jacob, m.fl., "Digital ytringsfrihed og sociale medier", Justitia, 2020, 1. udg., side 175

<sup>86</sup> Ibid., side 175

<sup>87</sup> Ibid., side 147.

## 8. Konklusion

### 8.1. Ærekrænkelser

Afhandlingen har haft til formål at analysere kriminaliseringen af straffelovens § 267, på baggrund af udviklingen fra ærekrænkelser i analog tid til digitale ærekrænkelser. Ved gennemgang af den historiske udformning, anvendelsen af bestemmelsen, retspraksis og sammenholdelse med Straffelovrådets overvejelser om afkriminalisering af bestemmelsen, har det foranlediget til følgende konklusion.

Straffelovens § 267 om ærekrænkelser stammer, med ganske få undtagelser af ordlyden, fra straffeloven af 1930, hvis ikke tidligere endnu. Det kan på baggrund af retspraksis fra 1930 til 1980'erne konkluderes, at ærekrænkelser har været af en væsentlig anden status – hvorfor der i denne tidsperiode blev pålagt det fulde fokus på ærekrænkelsen som enkelt element. Æren var bevaringsværdig for det enkelte individ – og for det kollektive samfund, forekom der et primært beskyttelsesbehov for æren. Dette fremgår tydeligt ved analyserne af retspraksis, at der ikke fandtes den samme tolerance som der gør den i den digitale tidsperiode. Domstolene havde en primær funktion, hvilket var at beskytte individets ære. Dette gjorde sig gældende i langt størstedelen af retspraksis, hvori der hverken blev stillet spørgsmål til ytringsfriheden for krænkeren, eller stillet tvivl om hvorvidt krænkeren havde haft forsæt til den enkelte krænkelser.

Med den nye digitale tidsperiode er det ganske tvivlsomt, hvorvidt ringeagtsytringer, som tidligere blev anset som strafbare, i dag ville blive antaget for værende strafbar, da disse ringeagtsytringer formentlig aldrig, i dag, ville blive anset for værende krænkende for en persons ære – og *slet ikke* i sådanne grad, at dette kunne anses for egnet til at virke nedsættende i medborgers agtelse. Sproget, individets forståelse og ønsket om bevarelse af individets ære, både som individ og som samfund, har flyttet sig.

Få år efter inkorporering af EMRK, ændrede domstolene deres tilgang til straffesager vedrørende ærekrænkelser. Det blev fastslået i U.1997.269/2 H, at reglerne om ærekrænkelser, herunder straffelovens § 267 skulle fortolkes i lyset af EMRK, herunder navnlig artikel 8 om ret til respekt for privatliv og familieliv og artikel 10 om ytringsfrihed. Formålet heraf var, at artikel 8 skulle sikre ret til beskyttelse mod uberettiget angreb på ens gode navn og omdømme. Modsætningsvis havde artikel 10 til formål at sikre det enkelte individs ret til ytringsfrihed.



Ærekrænkelser fik dermed en ny målestok i den digitale tidsperiode, hvorledes domstolene fik nye redskaber til at foretage en konkret vurdering af ærekrænkelser og hvor hensynet til ytringsfriheden medførte en betydelig indsnævret beskyttelse af den krænkedes ære. Hensynet til gode navn og omdømme kan ud fra gennemgangen af retspraksis konkluderes til at have en begrænset betydning, hvorledes at hensynet snare udgøre undtagelsen end hovedreglen og at hensynet alene er effektivt, når sigtelsen er af en tilstrækkelig alvorlighed og som kan medføre fortabelse af ens hverv.

Den digitale tidsperiode har utvivlsomt i takt med internettets udbredelse haft fokus på at sikre frie meningsudvekslinger i form af deltagelse i offentlige debatter på sociale medier med videre. Dette har dog med tiden vist sig at være skadeligt for beskyttelsen af individets ære mod ærekrænkelser. Dette blev konkluderet i rapport om *digital ytringsfrihed og sociale medier* af Justitia. Rapporten anslog at ikke mindre end 24.330 strafbare kommentarer, på blot fem nyhedsmediers facebookside, blev skrevet og offentliggjort på årlig basis. Dertil foreligger der ved internettets udbredelse en iboende risiko for, at de fremsatte ærekrænkelser udbredes i et hidtil uset tempo, hvilket vil kunne forøge skadevirkningen heraf. Rapporten synes uvirkelig henset til at der gennemføres 58 injuriersager om året. Svaret må formentlig findes i at injuriersager er undergivet privat påtale, hvorfor det må antages at blive en abnorm økonomisk - og psykisk belastning for den krænkede at gennemføre en injuriersag, at denne i stedet ser bort for fremsættelsen eller søger sig fyldestgjort af anden vej. Realiteten må være at administratorer på diverse sociale medier har påtaget sig rollen, som dommer til at fjerne opslag af ærekrænkende karakter, hvorfor ønsket om mortifikation aktualiseres relativt hurtigt.

Konklusionen af ovenstående må derfor være, at det ikke kan foranlediges at bevare § 267, da det for det enkelte individ vil være for bebyrdende at rejse en sag om ærekrænkelser. Det økonomiske og det tidsmæssige perspektiv vil aldrig kunne sammenlignes med at direkte kontakt til moderatorerne eller Facebook selv. § 267 må heraf anses for værende af ringe betydning for samfundet i den digitale tidsperiode, da en sag om ringeagtsytringer i sin helhed, næsten aldrig vil blive rejst i sin reneste form. Dertil er kun sigtelser tilbage, men ved en gennemgang af straffelovens § 268 om bagvaskelse, vil denne kunne varetage de groveste ærekrænkelser der fremsættes eller udbedres mod bedre vidende.

## 8.2. Løsningsforslag

### 8.2.1. Domstolskompetence til de sociale medier

Som benævnt tidligere i afhandlingen, har Tyskland, tilbage i 2018 indført at Facebook skal fjerne alt indhold, som åbenlys må findes strafbart. Facebook skal fjerne indholdet inden 24 timer, for at minimere udbredelsen heraf. Såfremt udgangspunktet om privat påtale bevares i ærekrænkende straffesager, og at der er tale om en ganske lav brøkdel af disse sager hvori der bliver rejst tiltale, vil det for individet og samfundet foranledige at mange fremsættelser – og udbredelsen heraf, vil blive bremset i opløbet.

Ligesom Tyskland ville det med fordel kunne, via lovgivning, forventes at Facebook og andre sociale medier varetager denne opgave for det danske samfund. En eliminering af kommentarer som *åbenlys* overtræder straffeloven. Det er herunder vigtigt at understrege, vigtigheden i at der er tale om åbenlyse kommentarer. I det tilfælde at der er tale om en formodet overtrædelse, ville en sletning af disse kommentarer begrænse individets ytringsfrihed, hvilket ikke må være formålet for bestemmelse, da dette vil have karakter af censur.

Om end må forslaget hertil være, at det kunne, med formentlig positiv effekt, kunne begrænse krænkende fremsætter og udbredelsen hertil, betydeligt hurtigere og mere effektivt. I situationer hvori der måtte opstå tvivl, ville en kommentar formentlig spærres indtil kommentarer er blevet vurderet yderligere.

### 8.2.2. Privat påtale

Det er for den almene dansker i den digitale periode, ikke i tankerne at de fremsætter ærekrænkelser gennem kommentarfeltet på Facebook. Den private påtale begrænser et utal af sager for at blive rejst; hvorved den krænkede ære ikke blevet genoprejt (?). Forslaget må være, at fjerne udgangspunktet om privat påtale i sager vedrørende ærekrænkelse, da dette formindsker muligheden for den enkelte almene borger at rejse sagen, da en privat påtale både kan være meget dyr – og meget tidskrævende. Ved at ændre privat påtale til offentlig påtale ville der, formentlig, ske en eksponentiel stigning i sager vedrørende ærekrænkelse, hvorved bevågenheden omkring dette emne ville fremkomme. Det kan blot vurderes at der gennemsnitligt pr. år rejses 58 ærekrænkelsessager – og da der er tale om cirka 24.330 strafbare kommentarer på sociale medier – på årlig basis, er der altså en blokering, hvilket må henlægges til, blandt andet, privat påtale.

Imidlertid forholder det sig således, at der ligeledes skal foretages en vurdering af, om hvorvidt domstolene og samfundet kan bære denne byrde. Domstolene vil utvivlsomt kollapse af at der åbnes op for muligheden for at rejse 23.440 sager om året. Forslaget må være at bevare offentlig påtale

Forslaget må heraf være, at straffelovens § 267 vedrørende ringeagtsytringer, værdidomme og sigtelser fjernes, og § 268 vedrørende grove sigtelser og udbredelse hertil, bliver den enkeltstående paragraf vedrørende ærekrænkelse, som kan rejse med offentlig påtale.

Dette ville kunne reducere antallet af sager betragtelig og samtidig give en retfærdighedsfølelse til samfundet og det enkelte individ, da sager heraf kun gør sig gældende når krænkelserne i sin natur, er af den grove ende af skalaen.

## 9. Litteraturliste

### 9.1. Lovregister

Christian 5.s Danske Lov fra 15. april 1683.

LOV nr. 127 af 15/04/1930 – Straffeloven 1930.

LBK nr. 1851 af 20/09/2021 – Straffeloven 2021.

Almindelig borgerlig Straffelo af 10. februar 1866.

LBKG nr. 750 af 1998 - Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

### 9.2. Betænkninger

Betænkning nr. 1573 af 2020: Ytringskommissionens betænkning om ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark.

Betænkning nr. 1563 af 2017: Straffelovrådets betænkning om freds- og ærekrænkelser.

### 9.3. Retspraksis

#### 9.3.1. EMD

Lingen V Austria case of 8 july 1986.

Axel Springer AG v. Germany case of 7 february 2002

#### 9.3.2. Højesteret

Dom af 9. maj 1935 (U.1935.676H)

Dom af 19. juni 1936 (U.1936.727H)

Dom af 30. november 1938 (U.1939.150V)

Dom af 29. marts 1943 (U.1943.518H)

Dom af 25. januar 1944 (U.1944.288/1H)

Dom af 31. oktober 1958 (U.1958.1182)

Dom af 13. november 1958 (U.1959.35/1H)

Dom af 28. april 1965 (U.1965.440H)

Dom af 9. december 1996 (U.1997.259/2H)

Dom af 5. maj 2021 (U.2021.3492H)

Dom af 27. maj 2021 (U.2021.3737H)

#### *9.3.4. Landsretten*

Dom af 7. december 1935 (U.1936.418Ø)  
Dom af 20. december 1957 (U.1958.429.Ø)  
Dom af 3. marts 1987 (U.1988.83Ø)  
Dom af 21. juni 2006 (U.2006.2803Ø)  
Dom af 16. marts 2018 (TfK2018.644)  
Dom af 15. januar 2019 (TfK2019.476)  
Dom af 2. september 2021 (TfK2021.1205)

#### *9.3.5. Byretten*

Dom af 30. januar 1970 (U.1971.645B)  
Dom af 7. september 2021 (BS-23657/2020-HEL)

### **9.4. Juridisk litteratur**

Baumbach, Trine: "Strafferet og menneskeret", 2014, 1. udgave.  
Blume, Peter: "Retssystemet og Juridisk Metode", 2016, 3. udgave.  
Schaumburg-Müller, Sten – Juraens verden, 2020, 1. udgave.  
Greve, Vagn: "Bånd på hånd og mund - strafforfølgning eller ytringsfrihed", 2008, 1. udgave.  
Haraldsen Krabbe, Oluf: "Borgerlig Straffelov" 1931, 1. udgave.  
Hurwitz, Stephan: "Den danske Kriminalret, Speciel del", 1955, 4. udgave.  
Jørgensen, Oluf m.fl. "Mediejura", 2022, 5. udgave.  
Schaumburg-Müller, Sten: "Gælder straffelovens bestemmelser om ærekrænkelser? U 2002B", 2002.  
Thylstrup, Asger: "Injuriesager", 2021, 3. udgave.  
Toftegaard Nielsen, Gorm m.fl.: "Kommenteret straffelov - Speciel del", 2016, 11. udgave.  
Toftegaard Nielsen, Gorm m.fl.: "Kommenteret straffelov - Speciel del", 2022, 12. udgave.

## **9.5. Undersøgelser**

Mchangama, Jacob, m.fl., "Digital ytringsfrihed og sociale medier", Justitia, 2020, 1. udgave.

## **9.6. Websites**

<https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/censur-i-danmark-fra-1750-til-1849/>

*besøgt den 13.02.22.*

<http://www.denstoredanske.lex.dk/ære>

*besøgt den 11.02.22*